

**A KÖZÉPSÚLYOSAN ÉRTELMI FOGYATÉKOS
TANULÓK NEVELŐ- OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ
KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA 9-10. ÉVFOLYAMÁNAK
HELYI TANTERVE**

**Budapest XVIII. Kerületi SOFI Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és
EGYMI**

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola 9-10. közismereti évfolyamai az általános iskolai nevelés-oktatás koncepcionális folytatása.

A nevelés-oktatás célja

- az általános iskolában elsajátított életkezdéshez,
- pályaválasztáshoz kapcsolódó ismeretek megerősítése,
- a gyengébb vagy sérült funkciók fejlesztése, kompenzálása,
- a felnőtt életben elérhető munkatevékenységek iránti motiváció felkeltése,
- a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges kompetenciák, magatartásformák kialakítása,
- a gyakorlati képzés sikerének megalapozása.

A tanuló megismeri a gyakorlati évfolyamok munkatevékenységeit, felkészül a gyakorlati ismeretek és tevékenységek elsajátításának megkezdésére.

A képzés során a tanuló megismeri, fokozatosan magáévá teszi és elfogadja a reális, képességeit, érdeklődését, lehetőségeit figyelembe vevő, számára elérhető életperspektívát, kialakítja életcéljait. Megismeri és alkalmazza a segítségkérés és elfogadás aktuális helyzethez szükséges formáit, társas kapcsolataiban és kommunikációjában kialakul a megfelelő önbizalomra épülő bátorság, a helyes önértékelésen alapuló közösségi magatartás.

Az eltérő tanulási képességek miatt szükséges az egyéni megsegítés és bánásmód alkalmazása, folyamatosan szem előtt tartva a gyakorlati felkészítés eredményességének megalapozását.

Különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati tevékenységekkel és a munkavállalással kapcsolatosan a kommunikáció fejlesztésére a beszéd értése és a beszédprodukció, illetve alternatív kommunikációs eszközök területén egyaránt.

A tevékenységek elsajátításának érdekében fontos a nagymozgásos fejlesztés a megfelelő állóképesség kialakulásához, a finommotoros koordináció fejlesztése a sikeres munka- és feladatvégzéshez.

A készségfejlesztő iskola olyan nyitott szellemiségű, befogadó intézmény, amelyben minden tanuló számára lehetővé válik a képességeinek megfelelő ismeretek elsajátítása, a munkatevékenységekben rejlő sikerélmény biztosítása, az eltérő adottságok elfogadása és a tanulói közösség ösztönző erejének, lendületének kiaknázása.

Fejlesztési területek - nevelési célok

A tanuló a készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamain erkölcsi nevelés területén megismeri a felnőtt életet strukturáló szabályrendszereket, a szabályok betartásának fontosságát. Felismeri a cselekvéseket és döntéseket befolyásoló értelmi és érzelmi motívumokat, megkülönbözteti a kívánatos és a nem megfelelő viselkedési formákat a társas érintkezésben. Folyamatosan alakulnak ismeretei a társait érintő érzelmi kapcsolatokról, megéli és tudatosan irányítja saját érzéseit, kiemelten a türelem, az együttérzés, a segítőkészség területén. A képzés során fejlődnek a tanuló ismeretei a nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a társadalom szerkezetéről, a hétköznapi életben végzett munkatevékenységek társadalmi hasznosságáról, a közös nemzeti értékteremtésben az egyének munkavégzési feladatáról. Erősödik szűkebb környezetével és közösségével való együttműködése. Aktívan részt vesz társadalmi rendezvényeken és külsőségeiben is megjeleníti a társadalmi ünnepek, megemlékezések szimbólumait.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén a tanuló felkészül a felnőtt élettel összefüggő állampolgári és demokratikus jogok és kötelességek gyakorlására, megismeri a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Iskolai keretek között felkészül a döntések meghozatalában való felelősségre, igyekszik saját jogainak és érdekeinek megfelelő keretek között érvényt szerezni és ebben segítséget igénybe venni.

Az önismeret és társas kapcsolati kultúra terén a képzés lehetőséget nyújt a felnőtt életben betöltendő feladatokkal kapcsolatos reális énkép és önismeret kialakulására, a vágyak és lehetőségek összehangolására. Bővül a társas kapcsolatok szintje, folyamatosan alakul a reális énkép, felismeri az elsajátítható kompetenciák mértékét. Erősödik a fiatalokban a kritikus helyzetek felismerésének képessége és a megoldás érdekében a megküzdési stratégiák alkalmazása. Képesé válik saját emlékeinek feldolgozására, kialakul az ön- és az énazonosság tudata.

A testi és lelki életre nevelés során a készségfejlesztő iskolai képzés közismereti tantárgyai között túlsúlyban lévő testnevelés kiemelten fontos szerepet játszik a helyes életmódra nevelésben, a felnőttként követendő életvitel megalapozásában. A képzés során folyamatosan szem előtt kell tartani a megfelelő állóképesség kialakulásához szükséges erőnlét biztosítását, a munkafolyamatok során esetlegesen kialakuló tartási és mozgásos rendellenességek megelőzését. A tanuló megismeri a testi erőnlét, az egészség és a lelki egyensúly közötti összefüggéseket, tőle telhető módon és mértékben igyekszik a károsító, veszélyeztető hatásokat elkerülni.

A családi életre nevelést a középfokú oktatás időszakában megerősíti, hogy a tanuló megismeri a felnőtt életében megtapasztalható családi kapcsolatokat, felkészül a családban elfoglalt helyének és

képességeinek megfelelő részvételre a családi munkamegosztásban. Megismeri a hétköznapi élethelyzetek lehetőségeit családban, lakóotthonban, bővülnek ismeretei az együttéléssel, családi kapcsolatokkal járó konfliktusok kialakulásáról és a megoldások lehetőségéről.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanuló ismeretei bővülnek a közösségek tagjainak különbözőségéről, igényli az önkéntes segítségnyújtást a rászorulóknak, átéli a személyes fontosság érzését. Kialakul felelősségérzete a rábízott feladatokkal kapcsolatban, körültekintően jár el tevékenységeiben.

A készségfejlesztő iskolai képzés során erősödik a tanulóban a **fenntarthatóság, környezettudatosság területén** a környezete megóvására való igény, megismeri és elkerüli a környezetet károsító tevékenységeket. Odafigyel hétköznapjaiban az anyagokkal, energiával történő takarékosagra, igényeit a szükségletekhez és lehetőségeihez hangolja.

A 9-10. évfolyamok során a pályaorientációt segíti a tanuló szűkebb és tágabb környezetének megismerése, saját képességeinek, érdeklődésének kritikus értékelése, kialakul a tanulóban a számára megfelelő gyakorlati munkavégzés, a munkadarab létrehozásának igénye. Motiválttá válik az elérhető munkatevékenységek elsajátítására, gyakorlására és a folyamatos munkavégzésre. Örömet leli a munkával létrehozott érték megteremtésében.

A gazdasági és pénzügyi nevelés területén a tanuló megismeri a társadalmi munkamegosztás alapjait, a munkabér és más támogatások beosztásának fontosságát, a gazdálkodással összefüggő ügyintézés formáit. Tovább formálódnak ismeretei a pénz értékéről, a beosztó családi költségvetés betartásáról.

A készségfejlesztő iskolai tanuló **a médiatudatosságra nevelés** eredményeképpen gyakorlottan használja az elektronikus információ hordozókat, képes tevékenységeihez, szórakozásaihoz a megfelelő felhasználás alkalmazására. Óvatosan kezeli a médiumok felhasználásában az információk hitelességét, vigyáz személyiségének védelmére. A szabadidő eltöltése során ügyel a média túlsúlyának elkerülésére.

A képzés során a **tanulás tanítása területen** a tanuló felkészül az iskolai oktatás alatt elsajátított ismereteinek felnőtt életkorban történő folyamatos megújítására, kialakul igénye az önművelésre. Megerősödik benne, hogy a környezet változásait figyelemmel kell kísérni. Felismeri, hogy érdeklődésének kielégítése folyamatosan új ismeretekhez juttatja, amelyek megkönnyítik számára az életben történő eligazodás

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

A készségfejlesztő iskolai közismereti képzés **az anyanyelvi kommunikáció terén** támogatja a felnőtt élet során a munkavállaláshoz, a felnőtt társas kapcsolatokhoz és a társadalmi szerepvállaláshoz szükséges kommunikációs formák rögzülését, a közösséggel és környezettel kapcsolatos véleményalkotást. Tovább fejlődik a beszédértése és egyre pontosabbá, változatosabbá válik a beszédprodukción. Képes közölni, verbális vagy nem verbális módon, átélt érzelmeit és az eseményekhez kapcsolódó véleményét. Társas kommunikációs kapcsolatokban aktív, a kommunikációt az információszerzés eszközeként használja, minél kevésbé alkalmaz fölösleges echoláliákat.

A képzés során a **matematikai kompetencia** területen az alapfokú oktatásban elsajátított logikai, matematikai ismeretek rendszerezése történik. A tanuló kognitív képességeinek megerősítése a problémamegoldás területén a minél nagyobb önállóság elérését célozza és támogatja. Készség szintűvé válik a hétköznapi és a munkatevékenységekben egyaránt fontos szerepet játszó mértékegységek használata és a téri tájékozódás. Felismeri az idő, és a pénz szükségszerű beosztásának elveit, törekszik ezek betartására.

A **természettudományos és technikai kompetencia** területen a tanuló megismeri a hétköznapi előforduló legfontosabb természeti jelenségeket és a leggyakoribb technikai eszközök szerepét, működését. Képes egyszerű ok-okozati összefüggések felismerésére és értelmezésére. Tudatosan az emberi tevékenységek természetére gyakorolt hatása. Az elvárható óvatossággal mozog környezetében, képes a változásokat megfigyelni és megmutatni vagy megfogalmazni. Tisztában van a legfontosabb egészség- és balesetvédelemmel összefüggő ismeretekkel, ezeket betartja és helyesen alkalmazza.

A **digitális kompetenciaterület** fejlesztésével készség szintűvé válik a napi tevékenységek során alkalmazott infokommunikációs eszközök használata. A tanuló óvatosan és magabiztosan kezeli a hétköznapi előforduló, háztartásban, a munkához, és a szórakozáshoz használt elektronikus eszközöket. Különösen figyel a médiatartalmak megválogatására, a kapcsolatokban személyiségének védelmére.

A tanuló képessé válik **szociális és állampolgári kompetenciáinak** megélésére, a családi munkamegosztásban a felnőtt szerep betöltésére, közösségi környezetében igényeinek, jogainak érvényesítésére, kötelezettségeinek teljesítésére. Megismeri és támogatott döntéshozatallal igénybe veszi a demokratikus államszervezet intézményeit.

A **kezdeményező képesség és vállalkozói kompetenciaterület** fejlesztésével a tanuló kiismeri magát a társadalmi kapcsolatrendszer elemi szintjén, képes egyre önállóbb interakciók kezdeményezésére. Megismeri képességének terét, elfogadja, összehangolja igényeit, vágyait és lehetőségeit.

Kialakul a tanulóban az **esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciaterületen** a környezetének és megjelenésének igényességére törekvés, tudatosul önálló ízlésvilága, mindennapjaiba beépül a praktikummal párosuló esztétikum és harmónia.

A **hatékony, önálló tanulás** iránti igény kialakításával a képzés során a tanuló minden elsajátított eszköz és módszer igénybevételével felkészül a felnőtt élet mindennapjaiban szükséges alkalmazkodásra és önfejlesztésre. Folyamatosan igényli az új lehetőségek megismerését, kíváncsi a változásokra és érdeklődik környezete iránt.

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés – oktatás - fejlesztés területei	Tantárgy	9 – 10. Évfolyam			
		9. évfolyam heti óraszám	Éves óraszám	10. évfolyam heti óraszám	Éves óraszám
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	5	180	5	180
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	5	180	5	180
	Társadalmi ismeretek	2	72	2	72
	Etika	1	36	1	36
	Osztályfőnöki óra	1	36	1	36
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Életvitel és gyakorlat	4	144	5	180
	Gyakorlati képzés előkészítése	3	108	3	108
Természeti környezet	Környezet- és egészségvédelem	3	108	3	108
Művészetek	Ének-zene	2	72	2	72
	Ábrázolás-alkítás	2	72	2	72
Informatika	Információs eszközök használata	2	72	2	72
Testnevelés	Testnevelés	5	180	5	180
Összesen		35	1260	36	1295

KOMMUNIKÁCIÓ

Célok és feladatok

- minél önállóbb életvezetéshez és egyszerű munkafolyamatok elsajátításához szükséges elsődlegesen verbális és nonverbális információk, utasítások, megértése
- minél érthetőbb kommunikáció kialakítása
- helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése,
- az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése.
- a nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában lehetőség szerint törekedni kell a minél pontosabb, árnyaltabb kifejezésmódok kidolgozására
- a tanulók nyitottá váljanak kommunikációs feladatok megoldására, minél nagyobb motiváció alakuljon ki a környezettel történő kapcsolatteremtésre,
- a tanulóban fejlődjön az igény arra, hogy környezete közléseit, információit megértse és önmagát megértse környezetével.
- a tanuló képességeihez mérten kapcsolódjon be társas érintkezésekbe, alkalmazza kommunikációs ismereteit, alkalmazkodjon a különféle beszédhelyzetekhez
- kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani
- elősegíteni a közvetlen környezet megismerését, a nemzeti jelképek, ünnepek kommunikációs szokásrendszerének, jelentőségének és értékeinek megértését
- a tantárgy segít elsajátítani az audiovizuális eszközök helyes és mértékletes alkalmazásának szabályait, a média alkalmazását információszerzésre.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló

- igényli az olvasást,
- képes az olvasott szöveg megértésére, a tartalom rövid összefoglalására, a tanulságok levonására,
- képes olvasható írásra rendezett külalakkal,
- képes egyszerű hibákat megtalálni, javítani,
- képes kapcsolataiban megbízható és őszinte viselkedés tanúsítására, saját maga és mások helyes megítélésére,
- képes nyilvános helyen feltűnés nélküli beilleszkedésre.
- a tanultak önálló alkalmazására jó helyzetfelismeréssel,
- a kommunikációs eszközök és sajtótermékek kínálatából korosztályának, érdeklődésének megfelelő tartalmak kiválasztására.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Anyanyelv. Beszédfejlesztés	40	40
Olvasás-írás	80	80
Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.	30	30
Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.	30	30

Évfolyam: 9.

Anyanyelv. Beszédfejlesztés Érthető, tagolt beszéd. Gondolatok, érzések szóbeli kifejezése.		Óraszám: 40	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/ Elvárt teljesítmény
<p>Beszédtechnika javítása. Légző-, fújó-, szívógyakorlatok.</p> <p>Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során.</p> <p>Szókincsfejlesztés.</p> <p>Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek).</p> <p>Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek.</p>	<p>Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása.</p> <p>A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő).</p> <p>Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok).</p> <p>A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése). Tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság. Virágápolással kapcsolatos tartalmainak értelmezése.</p> <p>Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása.</p> <p>Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése).</p> <p>Budapest térképének tanulmányozása,</p>	<p>Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok.</p> <p>Felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése.</p> <p>Időpont, időtartam, késés,</p>	<p>Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni.</p> <p>Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni.</p> <p>Ismereteit és önállósága fokát bővíteni.</p> <p>Társalgásba bekapcsolódni,</p>

<p>Tapasztalatszerzés a településen (utcán). (Budapest térképe).</p> <p>Az iskola környékéről térkép készítése.</p> <p>Lakás alaprajza, helyiségek.</p> <p>Használati tárgyak praktikus elhelyezése a lakásban.</p>	<p>ismerős helyek keresése. Helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. Lakás, otthon (alaprajz, jellemzők: helyiségek, saját lakrész, szépítése).</p> <p>Berendezés megfigyelése különböző látószögekből. Tárgyak csoportosítása (funkció, összehasonlítás).</p>	<p>pontosság, szükséges holmik, luxuscikkek, nevezetes helyek (Vár, Parlament), útkereszteződés, mellékutca, járdasziget, egyirányú utca, vizes helyiségek, lakószobák, mellékhelyiségek, szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísz tárgyak.</p>	<p>véleményét bátran elmondani.</p> <p>A környező utcák térképén eligazodni.</p> <p>Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni és azok funkcióját ismerni.</p> <p>Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni.</p> <p>Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban.</p>
---	--	--	---

Évfolyam: 9.

<p>Olvasás-írás A nagybetűk helyes használata mondatkezdéskor, és mondaton belül. A leírtak valóságtartamának vállalása.</p>		<p>Óraszám: 80</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Olvasás gyakorlása, újságolvasás.</p> <p>Rövid novella, vers, mese olvasása.</p> <p>Benedek Elek: Botond (magyar népmonda alapján) A mű feldolgozása.</p> <p>Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása (a tanulók képességei szerint választott hosszabb irodalmi alkotás). Mondat értelmezése.</p>	<p>Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően. Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors).</p> <p>Néma olvasás.</p> <p>Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek).</p> <p>Egymás kézírásának olvasása.</p> <p>Egybeírt mondat szavakra bontása.</p>	<p>Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések.</p>	<p>Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni.</p> <p>Olvasási technikáját fokozatosan javítani.</p> <p>Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani.</p> <p>Szavakat csoportosítani és azokat leírni.</p>

<p>Írás gyakorlása. (írás tempójának fokozása). Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása.</p> <p>Személyi adatok ismerete, helyes leírása. Kérdőív, tesztlap kitöltése. Önálló fogalmazás írása.</p> <p>Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímezése. Keltezés értelmezése és helyes leírása.</p> <p>Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban).</p> <p>Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.</p>	<p>Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből. A tartalom meghallgatása, szemelvények (1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása. Beszámolás az olvasottakról. Dramatizálás. Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal.</p> <p>Másolás, írás, diktálás után.</p> <p>Űrlap kitöltése személyi adatokkal. Szavak írása másolással, tollbamondással időre.</p> <p>Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak. Rövid üdvözlés küldése osztálytársnak (papír alapú, e-mail, sms).</p> <p>Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés).</p> <p>Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése). Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban.</p>	<p>Betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek,</p> <p>igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége</p> <p>lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom , aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő,</p> <p>gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák,</p>	<p>Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani.</p> <p>Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására. Törekedni a pontos és tempós munkára.</p> <p>Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).</p> <p>Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni.</p> <p>A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás).</p> <p>Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz.</p>
--	---	--	--

	<p>Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése.</p> <p>Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján. Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval.</p> <p>Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek).</p> <p>Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján (saját tapasztalat megosztása társaival, kóstoló, kínálás).</p> <p>Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölsönzés, könyv, CD, DVD), saját hobbi megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.</p>	<p>főzés, sütés, párolás,</p> <p>saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.</p>	
--	--	--	--

Évfolyam: 9.

<p>Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése Piktogramok és írott utasítások megértése és követése. A vágyak és lehetőségek közötti különbség érzékelése.</p>		<p>Óraszám: 30</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Klasszikus költőink verseinek hallgatása, olvasása (Himnusz,</p>	<p>Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés.</p>	<p>mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő</p>	<p>Könyveket (információhordozókat)</p>

<p>Szózat, Nemzeti dal, rövidebb részletek megtanulása).</p> <p>A gyermekek élete a különböző korokban (Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, illetve napjainkban játszódó novellák, illetve filmrészletek).</p> <p>Történelmi regék, mondák megismerése (olvasás, megtekintés, eljátszás).</p> <p>Kapcsolat a könyvvel. Képregény, szimbólumok.</p> <p>Szólások, közmondások, szlogenek, reklámszövegek értelmezése.</p> <p>Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságotolvasás.</p> <p>Játék a betűkkel (játékos feladatok írásban), hiányos mondatok kiegészítése, keresztrejtvény.</p>	<p>Olvasmányok közös olvasása, megvitatása.</p> <p>A szövegek értelmezése, átfogalmazása, történetbe foglalása.</p> <p>Szemelvények, történetek olvasása, meghallgatása, megnézése felvételtől.</p> <p>Versek hallgatása. A füstbe ment terv című vers közös elolvasása. A teljes művek végighallgatása, az 1. szakasz pontos megtanulása, éneklése.</p> <p>Történet elmesélése ábrák (képsorozatok) segítségével, képi ábrázolások értelmezése (időrend, összefüggések).</p>	<p>filmek, vetélkedők, valóság, fantázia.</p> <p>Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, néző múzeumok, szabadtéri programok,</p> <p>meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak címzett, piktogramok és jelentésük. (Veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok).</p> <p>Rokonértelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése, a teletext címszavai.</p>	<p>rendeltetésszerűen, kíméletesen használni.</p> <p>Elemi ismeretek szerepét a megismert történelmi korokról.</p> <p>Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni.</p> <p>Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház).</p> <p>Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni.</p> <p>Néhány közmondást, szólást adekvátan használni.</p> <p>Egyszerűbb keresztrejtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni. Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között.</p>
---	---	---	--

9. évfolyam

Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák Saját cselekedet helyes megítélése. Elemi udvariassági szabályok ismerete és spontán alkalmazása.			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Telefonálás (vonalas és mobil készüléken).</p> <p>Kapcsolatteremtési módok különböző szituációban (példák gyűjtése a mindennapok eseményeiből).</p> <p>Viselkedési helyzetek megoldása (példák gyűjtése és a megoldási javaslatok megbeszélése).</p> <p>A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások, közmondások megértése (rövid történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat).</p> <p>Szabadidőben végzett tevékenységek viselkedési szabályai.</p> <p>Illemszabályok nyaraláskor.</p> <p>Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása.</p>	<p>Telefonbeszélgetés gyakorlása mesterségesen kialakított, és valós helyzetekben (tárcsázás, üdvözlés, beszélgetés, ismerőssel, idegennel). Tájékozódás a telefonkönyvben.</p> <p>Helyzetgyakorlatok (buszon maradt a táskád, a busz elmegy/, levél, csomag feladása a postán/, gyógyszer vásárlása/, rendőrségi igazoltatás/, rendkívüli közlekedési változáskor</p> <p>segítség kérése az utazási cél eléréséhez, utazásnál, vásárlásnál ki viszi a csomagot/ ha nincs elég hely, ki üljön le /autóban ki hova üljön /öltözködés, tisztálkodás, köszönés, hangoskodás, alkalmazkodás, milyen közös programot szervezzenek).</p> <p>Helyzetgyakorlatok (valaki elvesz a táskádból valamit/, valaki helytelenül bánik a háziállatával/, falra firkálást lát/, kicsik játékát zavarják/, késik a megbeszélthelysínről/, le kíván szállni járműről, de áll valaki az ajtóban/, rosszindulatú megjegyzést tesznek jelenlétében valakire, hogyan reagáljon).</p>	<p>Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése. Nyilvános telefon, telefonkártya, telefonszám, mobil telefon, előfizetés, a beszélgetés díja, takarékoság.</p> <p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélthelyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása.</p>	<p>Saját és mások viselkedését helyesen megítélni.</p> <p>Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani.</p> <p>Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni.</p> <p>Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására).</p>

10. évfolyam

Anyanyelv. Beszédfejlesztés Érthető, tagolt beszéd. Gondolatok, érzések szóbeli kifejezése.		Óraszám: 40	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Beszédtechnika javítása. Légző-, fújó-, szívógyakorlatok.	Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása. A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása.		
Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során.	Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő).	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok.	Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni.
Szókincsfejlesztés.	Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok).	Felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése.	Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni.
Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek).	A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése). Tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság. Virágápolással kapcsolatos tartalmainak értelmezése.		Ismereteit és önállósága fokát bővíteni.
Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek.	Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása. Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése).		Társalgásba bekapcsolódni, véleményét bátran elmondani.
Tapasztalatszerzés a településen	Budapest térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése.	Időpont, időtartam, késés, pontosság,	

<p>(utcán). (Budapest térképe).</p> <p>Az iskola környékéről térkép készítése. Lakás alaprajza, helyiségek.</p> <p>Használati tárgyak praktikus elhelyezése a lakásban.</p>	<p>Helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. Lakás, otthon (alaprajz, jellemzők: helyiségek, saját lakrész, szépítése).</p> <p>Berendezés megfigyelése különböző látószögekből. Tárgyak csoportosítása (funkció, összehasonlítás).</p>	<p>szükséges holmik, luxuscikkek,</p> <p>nevezetes helyek (Vár, Parlament), útkereszteződés, mellékutca, járdasziget, egyirányú utca, vizes helyiségek, lakoszobák, mellékhelyiségek, szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísz tárgyak.</p>	<p>A környező utcák térképén eligazodni.</p> <p>Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni és azok funkcióit ismerni.</p> <p>Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni. Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban.</p>
---	---	---	---

Évfolyam: 10.

<p>Olvasás-írás A nagybetűk helyes használata mondatkezdéskor, és mondaton belül. A leírtak valóságtartamának vállalása.</p>		<p>Óraszám: 80</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Olvasás gyakorlása, újságolvasás. Rövid novella, vers, mese olvasása. Benedek Elek: Botond (magyar népmonda alapján) A mű feldolgozása. Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása (a tanulók képességei szerint választott irodalmi alkotás).</p>	<p>Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően. Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors). Néma olvasás. Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek). Egymás kézírásának olvasása.</p>	<p>Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések.</p>	<p>Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni. Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani.</p>

<p>Mondat értelmezése.</p> <p>Írás gyakorlása. (írás tempójának fokozása). Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása.</p> <p>Személyi adatok ismerete, helyes leírása. Kérdőív, tesztlap kitöltése. Önálló fogalmazás írása.</p> <p>Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése. Keltezés értelmezése és helyes leírása.</p> <p>Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban).</p> <p>Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.</p>	<p>Egybeírt mondat szavakra bontása.</p> <p>Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből. A tartalom meghallgatása, szemelvények (1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása. Beszámolás az olvasottakról. Dramatizálás. Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal.</p> <p>Másolás, írás, diktálás után.</p> <p>Űrlap kitöltése személyi adatokkal. Szavak írása másolással, tollbamondással időre.</p> <p>Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak. Rövid üdvözet küldése osztálytársnak (papír alapú, e-mail, sms).</p> <p>Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés).</p> <p>Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése). Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban.</p>	<p>Betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek,</p> <p>igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége</p> <p>lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom , aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő,</p> <p>gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák,</p>	<p>Szavakat csoportosítani és azokat leírni.</p> <p>Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani.</p> <p>Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására. Törekedni a pontos és tempós munkára.</p> <p>Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).</p> <p>Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni.</p> <p>A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás).</p> <p>Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz.</p>
--	---	--	---

	<p>Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése.</p> <p>Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján.</p> <p>Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval.</p> <p>Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek).</p> <p>Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján (saját tapasztalat megosztása társaival, kóstoló, kínálás).</p> <p>Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsönzés, könyv, CD, DVD), saját hobbi megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.</p>	<p>főzés, sütés, párolás,</p> <p>saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.</p>	
--	--	--	--

Évfolyam: 10.

<p>Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése Piktogramok és írott utasítások megértése és követése. A vágyak és lehetőségek közötti különbség érzékelése.</p>		<p>Óraszám: 30</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Tv, műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai).</p> <p>A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése.</p> <p>Érzelmek megértése nem verbális jelzésekből, az érzelmek megfogalmazása és őszinte vállalása (arckifejezések, gesztusok értelmezése).</p> <p>TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja.</p> <p>Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint.</p>	<p>Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása).</p> <p>Fim(részlet) megtekintése, megbeszélése.</p> <p>A filmekben látottakat és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása).</p> <p>Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása.</p> <p>Hosszabb, bővített mondatba megfelelő állítmány kiválasztása, beírása.</p> <p>Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése).</p> <p>Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok).</p> <p>Gyűjtés, értelmezés.</p> <p>Vásárlási lista összeállítása recept alapján.</p>	<p>mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia.</p> <p>Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, néző múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak címzett, piktogramok és jelentésük.</p> <p>(Veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok).</p> <p>Rokonértelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése, a teletext címszavai.</p>	<p>Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház).</p> <p>Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között.</p>

<p>Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései.</p> <p>Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).</p>	<p>Eszközök használata a használati utasítás szerint.</p> <p>Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése.</p> <p>Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?).</p> <p>Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése.</p> <p>Keresztretjvény közös megfejtése.</p> <p>Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálós, most mutasd meg).</p>		<p>Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni.</p> <p>A piktogramok információit ismerni, és betartani.</p>
---	---	--	--

10. évfolyam

<p>Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák</p> <p>Saját cselekedet helyes megítélése.</p> <p>Elemi udvariassági szabályok ismerete és spontán alkalmazása.</p>		<p>Óraszám: 30</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása.</p> <p>Különböző társadalmi szerepek elfogadása, összehasonlítása.</p> <p>A korlátozottság elfogadása, saját lehetőségek felmérése, vágyak megtervezése, függés előnyei.</p> <p>Beszélgetés és helyzetgyakorlatok különböző témákról, különböző személyekkel.</p>	<p>Milyen ember, - akinek a szeme sem áll jól/, - lógatja az orrát/, - vigyorog, mint a vadalma /(további példák gyűjtése, értelmezése).</p> <p>Milyen a viszony, ha –együtt vannak sülvefőve.</p> <p>Mit jelent – lóg a nyakán, - kellemetlenül érintette az eset, - megrázó élmény, - eltávolodtak egymástól, - távol kerültek egymástól.</p> <p>A környezet hierarchikus felépítésének megtanulása, különböző viszonyulási módok gyakorlása, alkalmazása. (családi viszonyok, főnök, beosztott).</p>	<p>Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyaló helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása.</p>	<p>Saját és mások viselkedését helyesen megítélni.</p> <p>Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani.</p>

<p>Munkahelyi viselkedési szokások és problémás szituációk megbeszélése.</p> <p>Családi kapcsolatok.</p> <p>Párkapcsolatok.</p> <p>Elfogadhatatlan helyzetek érzékelése, erőszak kezelése.</p>	<p>Önmaguk elhelyezése a rendszerben, alá – fölérendeltség megértése, elfogadása.</p> <p>Irányított beszélgetés, segítségkérés lehetősége, biztonság (Késve érkezés a munkahelyre, nincs kedve munkába menni, a rábízott feladatot nehézsége miatt nem tudja megoldani, elrontotta a munkadarabot, kigúnyolja munkatársa, beteg, szabadságra megy, nem talál valamit, megkapja a fizetését és társai inni, szerencsejátékozni hívják, otthon lakik, kell-e hazaadnia a fizetéséből).</p> <p>Párkapcsolatok, barátság, szerelem (a kapcsolatok helyes és helytelen kezelése) példákon keresztül helyzetelemzés, állásfoglalás.</p> <p>Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság.</p> <p>A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak közlési módja (viselkedés az aktuális családi körülményeknek megfelelően).</p>	<p>Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.</p>	<p>Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni.</p> <p>Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására).</p>
--	--	---	---

SZÁMOLÁS-MÉRÉS

Célok és feladatok:

- megalapozni a minél önállóbb életkezdéshez és a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket
- kerülni kell a túlzott elméletieskedést, fontos a műveletek tapasztalati megerősítése különböző mérő- és szemléltető eszközökkel
- hossz-, súly-, terület-, kerület-, térfogatmérések megtapasztalása, a több, kevesebb mennyiségek felismerése
- a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése,
- az időbeosztás és az idővel történő gazdálkodás állandó gyakorlása, a rendszeresség és a tervezés fontosságának hangsúlyozása
- a családi pénzbeosztás szempontjainak megismerésére, a munkabér értékének felismertetésére, a jövedelmek beosztásának tervezésére, a vásárlások során a fontos és nem szükséges áruk elkülönítésére
- a lakókörnyezetben történő eligazodás, a havi, heti és napirend munka, tanulás, pihenés, szórakozás ésszerű beosztása és családi jövedelem beosztásának megismerése és tervezése
- önállóbb életvitelhez szükséges gazdálkodási és takarékosági feladatok ellátása

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló képes

- számok (nagy számok) kiolvasására, nagyságrendjük érzékelésére,
- mérések, mértékegységek alkalmazására,
- több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére,
- időegységek adekvát használatára
- a számológép megbízható alkalmazására,
- a pénz fontosságának megértésére, beosztására, megóvására.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Térbeli és időbeli tájékozódás	50	50
Műveletek	60	60
Mértékegységek, mérések, a pénz	70	70

9. évfolyam

Térbeli és időbeli tájékozódás A rendelkezésre álló idő beosztása. Eligazodás az időpontok között (dátumok).		Óraszám: 50	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Tájékozódás az otthon és az iskola környékén.</p> <p>Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése. Magyarország térképe.</p>	<p>Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése. Az iskola címének elmondása, leírása.</p> <p>Lakóhely, iskola megmutatása a település térképén. (Budapest térképén). Járművek, útvonalak tanulmányozása térképén, (BKV térképén), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképén. Saját lakcím leírása, bejelölése a térképén, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása).</p> <p>Égtájak nevei, értelmezésük (Településünkől északra, Budapesttől északra). A földgömb. Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése.</p> <p>Távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Autóutak, vasútvonalak „bejárása”. Piktogramok értelmezése.</p> <p>Csillagok, bolygók, a Nap, a Föld fogalma, a földgömb tanulmányozása, tengerek, óceánok, földrészek helyének meghatározása. Híradások, események helyszínének</p>	<p>helyiségek, munkakörök,</p> <p>település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek,</p> <p>égtájak, földrészek, országok, természeti képződmények,</p>	<p>Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén.</p> <p>Ismerni az otthon – iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.</p> <p>Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni. Eligazodni Magyarország térképén.</p>

<p>Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő).</p> <p>Az óra, napirend, heti beosztás. Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok).</p> <p>Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).</p>	<p>megkeresése. A Föld különböző tájairól albumok, képes újságok lapozgatása, helyszínek megkeresése térképen.</p> <p>Időegységek, időtartamok becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor). Időegységek a másodperctől az évszázadig. Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése. Naptári év, tanév meghatározása évszakok periodikus váltakozása. Születési év és jelen év különbségéből az életkor kiszámítása. Az év felosztása egy oldalas naptárban nap, hét, hónap, évszak év váltása minden variációban tevékenységek időtartamának meghatározása (mennyi ideig tart az iskolaév, a tavaszi szünet, az ebéd, egy mondat leírása, egy fogmosás). Napi tevékenységek időtartamai. Napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra), eseményekhez megfelelő időegység megválasztása. Jelenlegi időpont helyes megállapítása. Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünet hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján). Téli és nyári időszámítás.</p> <p>Beszélgetés régi korokról (történelmi évszámok, értelmezésük). Régi épületek, bútorok, ruhák, szerszámok megfigyelése. Múzeumlátogatások, feliratok, magyarázatok olvasása, értelmezése.</p>	<p>időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, 19.30), másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése, régi, ócska, antik, műemlék, időszalag, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont távolsági és tömegközlekedési eszközök, Északi sark, Déli sark, Egyenlítő, földrészek, országok nevei, időegységek nevei, időtartam, tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünetidő,</p> <p>honfoglalás, király, szabadságharc, háborúk</p>	<p>Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket. Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján. Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni. Tájékozódni tágabb időhatárokon belül.</p> <p>Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt.</p>
---	---	--	---

9. évfolyam

Műveletek Számológép használat. Összeadás alkalmazása a mindennapi életben.			Óraszám: 60
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).</p> <p>Számkör bővítése.</p> <p>Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).</p>	<p>A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal.</p> <p>Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás.</p> <p>Összetett, több műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál.</p> <p>Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.</p> <p>Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben.</p> <p>Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással.</p> <p>Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel.</p> <p>Nagy számok kiolvasása, ezres, 10- és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása.</p> <p>Helyértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és négyjegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása.</p> <p>Árak nézegetése árjegyzékekben a „túró rúditól az Audiig”.</p>	<p>egyesek, tízesek, százask helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízeztől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológép-számítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása</p>	<p>Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét.</p> <p>Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit.</p> <p>A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani.</p> <p>Megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni.</p> <p>Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni.</p> <p>Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket.</p>

<p>Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).</p>	<p>Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. Alaki- és helyi érték differenciálása.</p> <p>Telefonszám lejegyzése, elolvasása.</p> <p>Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése,</p>		<p>Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.</p>
---	--	--	---

9. évfolyam

<p>Mértékegységek, mérések, a pénz A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. Takarékosság szükségességét megérteni, elfogadni.</p>		<p>Óraszám: 70</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések.</p>	<p>Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása. Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben. Mérőeszközök helyes használata.</p> <p>Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása. Egymás testsúlyának becslése, mérése, adatok feljegyzése, mérések megismétlése fél év után, változás kiszámolása.</p> <p>Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása, leírása.</p> <p>Súly- és térfogat-mérések a tankonyhán. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak</p>	<p>személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó,</p>	<p>Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni.</p>

<p>A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek.</p>	<p>megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a szövessel kapcsolatos nagyságrendben. Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik).</p> <p>Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. Összegek kiszámolása, váltások. Különböző jövedelemforrások számbavétele.</p> <p>Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKV- bérlet nagyságrendje, összehasonlítása.</p> <p>Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése.</p> <p>Vásárlások.</p> <p>Üzletekben, katalógusokban árak megfigyelése.</p> <p>„Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás.</p> <p>Hasonló áruk keresése több katalógusban.</p> <p>„Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése.</p> <p>Akciós árak.</p> <p>Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?”</p> <p>Hirdetésekből, plakátokon összegek keresése.</p> <p>Különböző szolgáltatások árai.</p> <p>Pénz beosztása, szükséges és szükségtelen áruk.</p> <p>Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya, átutalás, kamat).</p>	<p>bank, bankkártya, csekk, készpénz,</p> <p>jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékoság, több, kevesebb, pontosan annyi, nőtt, hízott, fogyott, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás, bank, posta, csekk, bankkártya, ellenőrző szelvény</p>	<p>A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni. Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.</p>
--	--	--	---

10. évfolyam

Térbeli és időbeli tájékozódás A rendelkezésre álló idő beosztása. Eligazodás az időpontok között (dátumok).			Óraszám: 50
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Tájékozódás az otthon és az iskola környékén.</p> <p>Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése. Magyarország térképe.</p>	<p>Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése. Az iskola címének elmondása, leírása.</p> <p>Lakóhely, iskola megmutatása a település térképén. (Budapest térképén). Járművek, útvonalak tanulmányozása térképen, (BKV térképen), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen. Saját lakcím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása).</p> <p>Égtájak nevei, értelmezésük (Településünkől északra, Budapesttől északra). A földgömb. Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése.</p> <p>Távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Autóutak, vasútvonalak „bejárása”. Piktogramok értelmezése.</p> <p>Csillagok, bolygók, a Nap, a Föld fogalma, a földgömb tanulmányozása, tengerek, óceánok, földrészek helyének meghatározása.</p> <p>Híradások, események helyszínének</p>	<p>helyiségek, munkakörök,</p> <p>település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek,</p> <p>égtájak, földrészek, országok, természeti képződmények,</p>	<p>Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén.</p> <p>Ismerni az otthon – iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.</p> <p>Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni. Eligazodni Magyarország térképén.</p>

10. évfolyam

Műveletek Számológép használat. Összeadás alkalmazása a mindennapi életben.			Óraszám: 60
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel). Számkör bővítése.</p> <p>Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).</p>	<p>A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal.</p> <p>Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás.</p> <p>Összetett, több műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál.</p> <p>Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.</p> <p>Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben. Szorzás a számológéppel. Számok, műveleti jelek hibátlan beütése.</p> <p>Nagy számok kiolvasása, ezres, 10- és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása.</p> <p>Helyértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és négyjegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása.</p> <p>Árak nézegetése árjegyzékekben a „túró rúditól az Audiig”.</p> <p>Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása.</p> <p>Alaki- és helyi érték differenciálása.</p>	<p>egyesek, tízesek, százask helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológép-számítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása</p>	<p>Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét.</p> <p>Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit.</p> <p>A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani.</p> <p>Megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni.</p> <p>Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni. Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket.</p>

Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).	Telefonszám lejegyzése, elolvasása. Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.		Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.
--	---	--	--

10. évfolyam

Mértékegységek, mérések, a pénz A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. Takarékosság szükségességét megérteni, elfogadni.		Óraszám: 70	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések.	Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása. Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben. Mérőeszközök helyes használata. Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása. Egymás testsúlyának becslése, mérése, adatok feljegyzése, mérések megismétlése fél év után, változás kiszámolása. Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása, leírása. Súly- és térfogat-mérések a tankonyhán. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet,	személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó,	Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni.

<p>A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek.</p>	<p>borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a szövessel kapcsolatos nagyságrendben. Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik).</p> <p>Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. Összegek kiszámolása, váltások. Különböző jövedelemforrások számbavétele. Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKV- bérlet nagyságrendje, összehasonlítása. Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése. Vásárlások. Üzletekben, katalógusokban árak megfigyelése. „Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás. Hasonló áruk keresése több katalógusban. „Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése. Akciós árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?” Hirdetésekből, plakátokon összegek keresése. Különböző szolgáltatások árai. Pénz beosztása, szükséges és szükségtelen áruk. Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya, átutalás, kamat).</p>	<p>bank, bankkártya, csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékoság, több, kevesebb, pontosan annyi, nőtt, hízott, fogyott, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás, bank, posta, csekk, bankkártya, ellenőrző szelvény</p>	<p>A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni. Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.</p>
--	---	---	---

ETIKA

Célok és feladatok

- a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése
- az emberi tulajdonságok bemutatása, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése
- az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása, a kapcsolatokban a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett az elfogadásra, toleranciára nevelés
- az érzelmek kimutatása, megfelelő formáinak elsajátítása, mások érzelmeinek megértése
- a nézeteltérések megvitatásában a kulturált formák iránti igény felkeltése
- önismeretre és mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, saját belső tulajdonságok fejlesztése
- a családi iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollja, a munkával létrehozott értékek megbecsülése
- a reális és valós énkép kialakulása, a belső tulajdonságok megismerése
- az egymásra figyelés és egymás segítése iránti igény, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerése.
- az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párkapcsolatoknak megértése és tiszteletben tartása

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló képes

- törvénytisztelő, türelmes magatartásra, mások elfogadására,
- saját értékeinek ismeretére, véleményének kulturált megfogalmazására,
- az önismeret, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítására, fejlesztésére, törekszik a káros szokások kijavítására,
- a helyes viselkedés formáinak, fordulatainak alkalmazására az, érzelmeinek megfelelő kezelésére.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Egyén, közösség, társadalom	10	10
Önismeret. Testi és lelki egészség	18	18
Az ítélőképesség, az erkölcsi- és az esztétikai érzék fejlesztése	8	8

9. évfolyam

Egyén, közösség, társadalom A családban, valamint a formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.		Óraszám: 10	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Közösségek – erőt adó és negatív hatású közösség körének áttekintése.</p> <p>Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség helye az egyén viselkedésében.</p> <p>Együttérzés másokkal, saját helyzet reális értékelése.</p> <p>Páros- és közösségi kapcsolatok körének áttekintése – hasonlóságok és különbségek számbavétele.</p> <p>Nemi, nemzetiségi, etnikai különbségek tartalmának tisztázása.</p> <p>Erőszak, bántalmazások megelőzésének, elkerülésének, segítség kérésének módja.</p>	<p>Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban.</p> <p>Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül.</p> <p>Saját kapcsolati háló megrajzolása (családban, iskolai közösségben).</p> <p>A közösségi élet szabályainak (törvények, házirend, napirend, munkarend) megismerése, cselekvés ezeknek megfelelően (hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, miképpen tudja a csoport segíteni az egyént).</p> <p>A társadalom tagjainak sokszínűségének áttekintése, ezek elfogadása (férfi – nő, nemzetiségek saját környezetükben – más népek tagjai: bőrszín, nyelv, vallási különbségek saját tapasztalatok ezzel kapcsolatban).</p> <p>Szerepjáték, kapcsolat létesítése, viták rendezése, kapcsolat lezárása (szakítás), abúzus, zaklatás eseteinek felismerése, segítség kérésének lehetőségei.</p> <p>Bizalmi kapcsolat kialakításának lehetőségei.</p>	<p>Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, törvény, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.</p> <p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabakkal.</p> <p>Megbeszéltek helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).</p> <p>A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása.</p> <p>Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.</p>	<p>Kapcsolati hálót felrajzolni, saját helyzetét rögzíteni, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére (Saját közösségek – család, iskolai közösségek, munkahely):</p> <p>A közösségekben, társaságokban történő állandó változásokat áttekinteni, tudatosítani, azokhoz alkalmazkodni.</p> <p>Barátságok, kapcsolatok. Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségben?</p> <p>Társadalmi normákat ismerni, elfogadni, a kívánatos, az elfogadható és az elfogadhatatlan magatartást felismerni.</p>

9. évfolyam

Önismeret. Testi és lelki egészség Külső és belső tulajdonságok köre, saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Öszinteség a kapcsolatokban.		Óraszám: 18	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Önjellemzés, reális önértékelés (jó és rossz tulajdonságok, mi jellemző rám, külső megjelenés, ujjlenyomat, hangszín, a vérből megállapítható azonosság DNS).</p> <p>Iskolai, munkahelyi, lakóhelyi kapcsolatok, osztálytársak, barátok. (milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem)</p>	<p>Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Irányított, beszélgetés, rajzolás.</p> <p>Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika).</p> <p>Külső és belső tulajdonságok számbavétele, fénykép nézegetése: régi – új, mi változott. A tulajdonságok csoportosítása különböző szempontok szerint (megváltoztatható tulajdonság: hajszín, állandó, csak egy emberre jellemző tulajdonság: ujjlenyomat). Önbírálat, mások bírálata, a kritika elfogadása, vélemény megvédése szituációs gyakorlatok a témával kapcsolatban (rendezetlen külsővel jelentél meg az iskolai ünnepélyen, a kulturált étkezés szabályait nem vetted figyelembe az osztálykiránduláson).</p> <p>Javaslatok és tervekészítés a „hibajavításra”.</p> <p>Képek, könyvek, videofilmek megtekintése. Beszélgetés, csoportosítás, szituációs játék. Felvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése.</p> <p>Érzelmi kapcsolatok feltérképezése, munkatársi, baráti, szeretet, szerelmi kapcsolatok (rokonszenv, ellenszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása).</p> <p>Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés</p>	<p>jellemzés, tulajdonság, viselkedés, közérzet, hangulat, bírálat, dicséret, szeretet, szerelem, bolt, szaküzlet, bevásárlóközpont, áruház, forgalomban lévő pénz, élelmiszer árak, ruházati cikkek ára, kocsi, lakás ára és a fizetés viszonya, rokon – ismerős, családfa, ujjlenyomatvétel, rendőrség, érvizsgálat, titkolás – beismerés, illik – nem illik, bocsánatkérés, megbocsátás, tiszteletlenség, vita, veszekedés, gyűlölet, tettlegesség, elfogadás, elutasítás, udvarlás, szakítás, visszautasítás, viszonzatlan érzelmek, törvényes, tartós, futó kapcsolat, következmények vállalása, konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervekészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció</p>	<p>A jó és a rossz tulajdonságokat felismerni.</p> <p>Önmagát és társait jellemezni (reális önismeret).</p> <p>Felelősséggel viselkedni (a kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett, sérelmeiről beszélni).</p> <p>Hatékonyan és konstruktívan részt venni a szűkebb környezetében.</p> <p>Megfogalmazni a kapcsolatokra vonatkozó igényét.</p> <p>Ismerni és használni az</p>

<p>Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. (Dohányzás (aktív – passzív).</p> <p>Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis).</p> <p>Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás) Viták, érdekek, ellentétek megoldása békés úton, ha szükséges segítség igénybevételének módja. (A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.) Beilleszkedés, alkalmazkodás, egymás tisztelete és segítése. Az „ÉN” kapcsolódása: szoros és</p>	<p>elfogadása, vagy elutasítása, párválasztás. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). Filmrészletek irodalmi szemelvények a témával kapcsolatban (Te mit tennél, azonosulás a szereplővel, ítéletalkotás, helyes, helytelen felismerése). Családi kapcsolatok (szülők, nagyszülők tisztelete miben nyilvánulhat meg. Saját tapasztalatok az egészségi állapot, jó – rossz hangulat hatása a közérzetre. Tudatosság a negatív hatások kivédése érdekében (önmegfigyelés, önfegyelem, önkritika), megtörtén, és szimulált esetek közös megbeszélése.</p> <p>Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal.</p> <p>Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására). Megelőzés.</p> <p>Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet ezeket elkerülni (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p>		<p>udvariassági formákat.</p> <p>Az egészséges életmód pozitív hatásaira rámutatni. A káros szenvedélyek körét ismerni, kialakulásukat elkerülni. Segítségkérés módját és helyét megismerni. Segélykérő telefonszámokat ismerni.</p>
---	--	--	--

<p>felszínes kapcsolatok közötti különbségek észrevétele (a kapcsolatok kétoldalúak, a partner szándékától is függnék). Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Szeretet, szerelem érzése. Helyes viselkedés: – Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. Párkapcsolatok. Házasság. Családi felelősség, kötöttség.</p> <p>Közlekedés és vásárlás közbeni kommunikáció, és viselkedés. Udvariassági formák ismerete és használata. A napi fogyasztásban fellelhető áru, szaküzlethez történő hozzárendelése (különös tekintettel az egészségre kedvező hatású élelmiszerekre).</p>	<p>Segítséggel vásárlás gyakorlása (szituációs játékok, helyzetgyakorlatok) alkalmazható kommunikációs formák (udvariassági formák).</p>		
--	--	--	--

9. évfolyam

<p>Az ítélőképesség, az erkölcsi- és az esztétikai érzék fejlesztése Az egyéni és közösségi értékek felismerése, különbtétel a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rút között.</p>		<p>Óraszám: 8</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során (életkori sajátosságok).</p> <p>Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok feltérképezése.</p> <p>Alkalmazkodás, választás, segítségkérés formáinak ismerete.</p>	<p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése.</p> <p>Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi</p>	<p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak</p>	<p>Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi</p>

<p>Megértés más viselkedésével kapcsolatban. Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség.</p> <p>Verbális és nem verbális jelek (mimika, testtartás, testbeszéd) felismerése és tudatos alkalmazása. Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben.</p>	<p>kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése.</p> <p>Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása. Adott alkalomnak megfelelő külső megjelenés (ápoltság, öltözködés) jelentősége, annak pozitív és negatív hatása. Csoportos beszélgetés: párkapcsolatok, barátság, szerelem milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság a hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak tapintatos közlési módja. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül: Szerepem a közösségben, törekvés a reális helyzetfelismerésre, Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént.</p>	<p>tisztázása.</p> <p>Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható, együttérzés, szolidaritás</p>	<p>alaptulajdonságokat felismerni, megnevezni.</p> <p>Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Követendő példaképet választani. Elítélendő magatartást felismerni.</p> <p>Helyzetnek megfelelő kommunikációs formákat és viselkedést gyakorolni. Kommunikációs és metakommunikációs jeleket összehangolni. Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt.</p>
---	--	--	---

10. évfolyam

Egyén, közösség, társadalom A családban, valamint a formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.		Óraszám: 10	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Közösségek – erőt adó és negatív hatású közösség körének áttekintése.</p> <p>Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség helye az egyén viselkedésében.</p> <p>Együttérzés másokkal, saját helyzet reális értékelése.</p> <p>Páros- és közösségi kapcsolatok körének áttekintése – hasonlóságok és különbségek számbavétele.</p> <p>Nemi, nemzetiségi, etnikai különbségek tartalmának tisztázása.</p> <p>Erőszak, bántalmazások megelőzésének, elkerülésének, segítség kérésének módja.</p>	<p>Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban.</p> <p>Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül.</p> <p>Saját kapcsolati háló megrajzolása (családban, iskolai közösségben).</p> <p>A közösségi élet szabályainak (törvények, házirend, napirend, munkarend) megismerése, cselekvés ezeknek megfelelően (hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, miképpen tudja a csoport segíteni az egyént).</p> <p>A társadalom tagjainak sokszínűségének áttekintése, ezek elfogadása (férfi – nő, nemzetiségek saját környezetükben – más népek tagjai: bőrszín, nyelv, vallási különbségek saját tapasztalatok ezzel kapcsolatban).</p> <p>Szerepjáték, kapcsolat létesítése, viták rendezése, kapcsolat lezárása (szakítás), abúzus, zaklatás eseteinek felismerése, segítség kérésének lehetőségei.</p> <p>Bizalmi kapcsolat kialakításának lehetőségei.</p>	<p>Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, törvény, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.</p> <p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal.</p> <p>Megbeszéltek helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).</p> <p>A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása.</p> <p>Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.</p>	<p>Kapcsolati hálót felrajzolni, saját helyzetét rögzíteni, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére (Saját közösségek – család, iskolai közösségek, munkahely):</p> <p>A közösségekben, társaságokban történő állandó változásokat áttekinteni, tudatosítani, azokhoz alkalmazkodni.</p> <p>Barátságok, kapcsolatok. Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségben?</p> <p>Társadalmi normákat ismerni, elfogadni, a kívánatos, az elfogadható és az elfogadhatatlan magatartást felismerni.</p>

10. évfolyam

Önismeret. Testi és lelki egészség Külső és belső tulajdonságok köre, saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Öszinteség a kapcsolatokban.		Óraszám: 18	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Önjellemzés, reális önértékelés (jó- és rossz tulajdonságok, mi jellemző rám, külső megjelenés, ujjlenyomat, hangszín, a vérből megállapítható azonosság DNS).</p> <p>Iskolai, munkahelyi, lakóhelyi kapcsolatok, osztálytársak, barátok. (milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem)</p>	<p>Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Irányított, beszélgetés, rajzolás. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika).</p> <p>Külső és belső tulajdonságok számbavétele, fénykép nézegetése: régi – új, mi változott. A tulajdonságok csoportosítása különböző szempontok szerint (megváltoztatható tulajdonság: hajszín, állandó, csak egy emberre jellemző tulajdonság: ujjlenyomat). Önbírálat, mások bírálata, a kritika elfogadása, vélemény megvédése szituációs gyakorlatok a témával kapcsolatban (rendezetlen külsővel jelentél meg az iskolai ünnepélyen, a kulturált étkezés szabályait nem vetted figyelembe az osztálykiránduláson). Javaslatok és tervekészítés a „hibajavításra”. Képek, könyvek, videofilmek megtekintése. Beszélgetés, csoportosítás, szituációs játék. Felvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése. Érzelmi kapcsolatok feltérképezése, munkatársi, baráti, szeretet, szerelmi kapcsolatok (rokonszenv, ellenszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása). Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés</p>	<p>jellemzés, tulajdonság, viselkedés, közérzet, hangulat, bírálat, dicséret, szeretet, szerelem, bolt, szaküzlet, bevásárlóközpont, áruház, forgalomban lévő pénzek, élelmiszer árak, ruházati cikkek ára, kocsi, lakás ára és a fizetés viszonya, rokon – ismerős, családfa, ujjlenyomattétel, rendőrség, vérvizsgálat, titkolás – beismerés, illik – nem illik, bocsánatkérés, megbocsátás, tiszteletlenség, vita, veszekedés, gyűlölet, tettlegesség, elfogadás, elutasítás, udvarlás, szakítás, visszautasítás, viszonzatlan érzelmek, törvényes, tartós, futó kapcsolat, következmények vállalása, konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervekészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció</p>	<p>A jó és a rossz tulajdonságokat felismerni. Önmagát és társait jellemezni (reális önismeret).</p> <p>Felelősséggel viselkedni (a kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett, sérelmeiről beszélni). Hatékonyan és konstruktívan részt venni a szűkebb környezet életében.</p> <p>Megfogalmazni a kapcsolatokra vonatkozó igényét. Ismerni és használni az</p>

<p>Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása.</p> <p>Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. (Dohányzás (aktív – passzív).</p> <p>Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis).</p> <p>Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás)</p> <p>Viták, érdekek, ellentétek megoldása békés úton, ha szükséges segítség igénybevételének módja. (A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.)</p> <p>Beilleszkedés, alkalmazkodás, egymás tisztelete és segítése.</p> <p>Az „ÉN” kapcsolódása: szoros és</p>	<p>elfogadása, vagy elutasítása, párválasztás. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).</p> <p>Filmrészletek irodalmi szemelvények a témával kapcsolatban (Te mit tennél, azonosulás a szereplővel, ítéletalkotás, helyes, helytelen felismerése).</p> <p>Családi kapcsolatok (szülők, nagyszülők tisztelete miben nyilvánulhat meg. Saját tapasztalatok az egészségi állapot, jó – rossz hangulat hatása a közérzetre.</p> <p>Tudatosság a negatív hatások kivédése érdekében (önmegfigyelés, önfegyelem, önkritika), megtörtén, és szimulált esetek közös megbeszélése.</p> <p>Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.</p> <p>Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal.</p> <p>Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról.</p> <p>A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására). Megelőzés.</p> <p>Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet ezeket elkerülni (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p>		<p>udvariassági formákat.</p> <p>Az egészséges életmód pozitív hatásaira rámutatni.</p> <p>A káros szenvedélyek körét ismerni, kialakulásukat elkerülni.</p> <p>Segítségkérés módját és helyét megismerni. Segélykérő telefonszámokat ismerni.</p>
---	---	--	--

<p>felszínes kapcsolatok közötti különbségek észrevétele (a kapcsolatok kétoldalúak, a partner szándékától is függnnek). Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Szeretet, szerelem érzése. Helyes viselkedés: – Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. Párkapcsolatok. Házasság. Családi felelősség, kötöttség.</p> <p>Közlekedés és vásárlás közbeni kommunikáció, és viselkedés. Udvariassági formák ismerete és használata. A napi fogyasztásban fellelhető áru, szaküzlethez történő hozzárendelése (különös tekintettel az egészségre kedvező hatású élelmiszerekre).</p>	<p>Segítséggel vásárlás gyakorlása (szituációs játékok, helyzetgyakorlatok) alkalmazható kommunikációs formák (udvariassági formák).</p>		
---	--	--	--

10. évfolyam

<p>Az ítélőképesség, az erkölcsi- és az esztétikai érzék fejlesztése Az egyéni és közösségi értékek felismerése, különbtétel a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rút között.</p>		<p>Óraszám: 8</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során (életkori sajátosságok).</p> <p>Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok feltérképezése.</p> <p>Alkalmazkodás, választás, segítségkérés formáinak ismerete.</p>	<p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése.</p> <p>Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi</p>	<p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).</p> <p>A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak</p>	<p>Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi</p>

<p>Megértés más viselkedésével kapcsolatban. Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség.</p> <p>Verbális és nem verbális jelek (mimika, testtartás, testbeszéd) felismerése és tudatos alkalmazása. Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben.</p>	<p>kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése.</p> <p>Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása. Adott alkalomnak megfelelő külső megjelenés (ápoltság, öltözködés) jelentősége, annak pozitív és negatív hatása. Csoportos beszélgetés: párkapcsolatok, barátság, szerelem milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság a hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak tapintatos közlési módja. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül: Szerepem a közösségben, törekvés a reális helyzetfelismerésre, Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént.</p>	<p>tisztázása.</p> <p>Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható, együttérzés, szolidaritás</p>	<p>alaptulajdonságokat felismerni, megnevezni.</p> <p>Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Követendő példaképet választani. Elítélendő magatartást felismerni.</p> <p>Helyzetnek megfelelő kommunikációs formákat és viselkedést gyakorolni. Kommunikációs és metakommunikációs jeleket összehangolni. Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt.</p>
---	--	--	---

TÁRSADALMI ISMERETEK

Célok és feladatok

- a felnőtt élet mindennapjait átszövő történelmi, állampolgári és lakóhelyi ismeretek elmélyítése, pontosítása
- a tanuló megismeri az állampolgárságával, személyi okmányaival kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket
- képes legyen támogatott módon döntéseket hozni, képviselni saját véleményét, igényeit
- a lakóhely és a közvetlen környezet közlekedési lehetőségeinek megismerése
- a gyalogos, a kerékpáros és tömegközlekedési lehetőségek és szabályok feltérképezése
- a tanuló ismerje fel a jelenkor társadalmi ünnepeinek fontosságát, a jelképek jelentőségét, példamutató elődeink tetteinek értékét.
- a társadalmi együttélés szabályainak betartására törekvő magatartás támogatása, az alkalmazkodás, a közösségi felelősségvállalás tudatosításával
- hozzájárulni a nemzeti öntudat, hazafias nevelés céljainak megvalósításához

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie. Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan.

A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás, és engedély nélkül járművet vezetni tilos!

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Személyi adatok. Állampolgári ismeretek	40	30
Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés	17	15
Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek	15	27

9. évfolyam

Személyi adatok. Állampolgári ismeretek Személyes dokumentumok fontosságának felismerése és körültekintő használata. Jogok, feladatok, kötelességek tartalma.		Óraszám: 40	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (ujjlenyomat). A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása.</p> <p>Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással.</p> <p>Rokonsági fokok megismerése.</p> <p>Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége.</p> <p>Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése.</p> <p>Egyszerűbb összefüggések felismerése.</p> <p>Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány (útlevél)?</p> <p>Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete.</p>	<p>Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek.</p> <p>Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata).</p> <p>Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevél igényléséhez) Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás.</p> <p>Családfa készítése.</p> <p>Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament). Állampolgári jogok és kötelességek számbavétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem).</p> <p>Az állam szerepével kapcsolatos szemelvények, cikkek olvasása, riportok megtekintése, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, posta).</p>	<p>Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása és az aláírás felelősséggel jár Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe).</p> <p>Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni.</p> <p>Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre.</p>	<p>születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes adatok, állampolgár, sajátkezü aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya,</p> <p>rokon – ismerős, családfa,</p> <p>önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselő, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó</p>

	Szerepjáték: választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban, a vezető kötelességei, a beosztott feladatai). Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel.		
--	---	--	--

9. évfolyam

Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés		Óraszám: 17	
Figyelmes, körültekintő közlekedés.			
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A főváros és lakóhely nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió).</p> <p>A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítségével (menetrend, tájékoztató). Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. A közlekedés szereplőinek</p>	<p>Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése.</p> <p>Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat.</p> <p>Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása.</p> <p>Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése).</p> <p>Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése.</p> <p>Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken.</p> <p>Szituációs gyakorlatok.</p> <p>A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból? Alternatív közlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, illetve gyér forgalmú utcán.</p>	<p>ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, domborzati, gazdasági, utca térkép, nevezetesség, turista, idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás),</p> <p>közlekedési szabály, segítség kérése, érvényes jegy, érvényes bérlet, megálló, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság,</p>	<p>Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni.</p> <p>Megtalálni térképen a lakóhelyét. Ismerni budapesti nevezetességeket.</p> <p>Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. Gondolatait néhány mondatban</p>

<p>felelőssége.</p> <p>A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása.</p> <p>A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet).</p> <p>Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása.</p>	<p>Képek válogatása, csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint).</p> <p>Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló).</p> <p>Közlekedési táblák, jelzések ismerete.</p> <p>Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése.</p> <p>Tanulmányi séta.</p> <p>Balesetek megelőzése, szabályok betartása</p> <p>Önálló közlekedés adott helyről adott helyre</p>	<p>menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen – felelős, közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés,</p> <p>kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak</p>	<p>elmondani.</p> <p>Betartani a viselkedési normákat.</p> <p>Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat.</p> <p>Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit.</p> <p>A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni.</p> <p>Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait.</p>
--	--	--	---

9. évfolyam

<p>Történelmi ismeretek, társadalmi ünnepek</p> <p>Az ünnepek ismétlődése.</p> <p>Régi korok embereinek tisztelete és emléküik ápolása.</p>		<p>Óraszám: 15</p>	
<p>Ismeretek</p> <p>A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig).</p> <p>Tájékozódás az időszalagon.</p> <p>A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése.</p> <p>Piramisok – fáraók – egyiptomi kultúra, Róma – pápaság –</p>	<p>Tanulói tevékenység</p> <p>Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján.</p> <p>Könyvek, feladatlapok használata.</p> <p>Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása.</p> <p>Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték.</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p> <p>történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia),</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p> <p>Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben.</p> <p>A tanult történelmi eseményeket</p>

<p>kereszténység – templomok, szobrok, képek, ünnepek,</p> <p>Hősök tere – szobrok, a magyarság híres vezérei, királyai, a kapcsolódó események.</p> <p>Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás).</p> <p>Közlekedési Múzeumban a közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”.</p> <p>Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.)</p> <p>Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők – országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti).</p> <p>Ünnepek csoportosítása.</p> <p>Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret).</p>	<p>Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tabló készítése. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag.</p> <p>Tanulmányi kirándulás. Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete. Az érintett személyek felismerése, megnevezése.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata).</p>	<p>feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek</p>	<p>és személyeket ismerni. Ismerni az ünnepek tartalmát és jelentőségét.</p> <p>Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni. Segítséggel észre venni a környezetébe lévő tárgyak eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).</p>
--	---	--	--

10. évfolyam

Személyi adatok. Állampolgári ismeretek Személyes dokumentumok fontosságának felismerése és körültekintő használata. Jogok, feladatok, kötelességek tartalma.		Óraszám: 30	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (ujjlenyomat). A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása.</p> <p>Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással.</p> <p>Rokonsági fokok megismerése.</p> <p>Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége.</p> <p>Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése.</p> <p>Egyszerűbb összefüggések felismerése.</p> <p>Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány (útlevél)?</p> <p>Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete.</p>	<p>Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek.</p> <p>Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata).</p> <p>Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevél igényléséhez)</p> <p>Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás.</p> <p>Családfa készítése.</p> <p>Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament). Állampolgári jogok és kötelességek számbavétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem).</p> <p>Az állam szerepével kapcsolatos szemelvények, cikkek olvasása, riportok megtekintése, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, posta).</p>	<p>Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása és az aláírás felelősséggel jár</p> <p>Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe).</p> <p>Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni.</p> <p>Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre.</p>	<p>születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes adatok, állampolgár, sajátkezü aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya,</p> <p>rokon – ismerős, családfa,</p> <p>önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselő, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó</p>

	Szerepjáték: választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban, a vezető kötelességei, a beosztott feladatai). Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel.		
--	---	--	--

10. évfolyam

Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés		Óraszám: 15	
Figyelmes, körültekintő közlekedés.			
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A főváros és lakóhely nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése.</p> <p>Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió).</p> <p>A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítségével (menetrend, tájékoztató). Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. A közlekedés szereplőinek</p>	<p>Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése.</p> <p>Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat.</p> <p>Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása.</p> <p>Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése).</p> <p>Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése.</p> <p>Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken.</p> <p>Szituációs gyakorlatok.</p> <p>A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból? Alternatív közlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, illetve gyér forgalmú utcán.</p>	<p>ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, domborzati, gazdasági, utca térkép, nevezetesség, turista, idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás),</p> <p>közlekedési szabály, segítség kérése, érvényes jegy, érvényes bérlet, megálló, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság,</p>	<p>Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni.</p> <p>Megtalálni térképen a lakóhelyét. Ismerni budapesti nevezetességeket.</p> <p>Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. Gondolatait néhány mondatban</p>

<p>felelőssége.</p> <p>A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása.</p> <p>A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet).</p>	<p>Képek válogatása, csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint).</p> <p>Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló).</p> <p>Közlekedési táblák, jelzések ismerete.</p> <p>Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése.</p> <p>Tanulmányi séta.</p>	<p>menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen – felelős, közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés,</p>	<p>elmondani.</p> <p>Betartani a viselkedési normákat.</p> <p>Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat.</p> <p>Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit.</p> <p>A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni.</p>
<p>Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása.</p>	<p>Balesetek megelőzése, szabályok betartása</p> <p>Önálló közlekedés adott helyről adott helyre</p>	<p>kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak</p>	<p>Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait.</p>

10. évfolyam

<p>Történelmi ismeretek, társadalmi ünnepek</p> <p>Az ünnepek ismétlődése.</p> <p>Régi korok embereinek tisztelete és emléküik ápolása.</p>		<p>Óraszám: 27</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig).</p> <p>Tájékozódás az időszalagon.</p> <p>A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése.</p> <p>Piramisok – fáraók – egyiptomi kultúra, Róma – pápaság –</p>	<p>Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján.</p> <p>Könyvek, feladatlapok használata.</p> <p>Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása.</p> <p>Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték.</p>	<p>történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia),</p>	<p>Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben.</p> <p>A tanult történelmi eseményeket</p>

<p>kereszténység – templomok, szobrok, képek, ünnepek,</p> <p>Hősök tere – szobrok, a magyarság híres vezérei, királyai, a kapcsolódó események.</p> <p>Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás).</p> <p>Közlekedési Múzeumban a közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”.</p> <p>Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.)</p> <p>Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők – országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti).</p> <p>Ünnepek csoportosítása.</p> <p>Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret).</p>	<p>Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tabló készítése. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag.</p> <p>Tanulmányi kirándulás. Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete. Az érintett személyek felismerése, megnevezése.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata).</p>	<p>feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek</p>	<p>és személyeket ismerni. Ismerni az ünnepek tatalmát és jelentőségét.</p> <p>Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni. Segítséggel észre venni a környezetébe lévő tárgyak eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).</p>
--	---	--	---

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

Célok és feladatok

- az osztályba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása
- a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében
- a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztése
- a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése
- az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítése, tervezése, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalása
- a szabálykövető magatartás fejlesztése, a cselekedetek előre tervezése
- az állampolgári jogok és kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerése
- a tanuló megismeri és egyre önállóbban, belülről fakadóan alkalmazza a felnőtt élethez kapcsolódó lakókörnyezeti és munkahelyi egészségvédelem, balesetvédelem szempontjait, tudatosan törekszik testi épségének és érzelmi egyensúlyának megőrzésére
- a tanuló egyre jobban megismeri a közösségi élet színtereit és felismeri szerepét a közösségért végzett munkában, kialakul az igény a kölcsönös segítség iránt
- a tantárgy tanulása során a családi és társadalmi munkamegosztás ismeretei körében bővül, a tanuló egyre jobban felkészül saját életének alakítására és az aktív részvételre közösségi életben.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló képes

- az osztályközösség és viselkedéskultúra alakítására,
- saját képességeinek ismeretére, jövőjének reális tervezésére,
- aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Aktuális témák	16	16
Felkészülés a felnőtt lételre	10	10
Beilleszkedés, alkalmazkodás	10	10

9. évfolyam

Aktuális témák		Óraszám: 16	
Saját környezetének ismerete, az események számontartása.			
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.</p> <p>A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.</p> <p>Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).</p> <p>Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.</p>	<p>Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése.</p> <p>Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p>Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.</p> <p>A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok)</p>	<p>Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.</p>	<p>Szűkebb és tágabb közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kíséreni. Aktivitást és együttműködést tabusítani.</p> <p>Megegyezéssel programokat tervezni, a közös eseményeken aktív részvétel.</p> <p>Saját véleményt megfogalmazni, és azt bátran képviselni.</p> <p>Toleráns viselkedést tanúsítani, vitázni, az álláspontot rugalmasan</p>

	Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.		megváltoztatni meggyőzés hatására.
--	---	--	------------------------------------

9. évfolyam

Felkészülés a felnőtt létre Jogok, feladatok, kötelességek tartalma. Célorientáltság.			Óraszám: 10
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Felnőtt lét előnyei, hátrányai Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok).</p> <p>Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).</p> <p>Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően.</p> <p>A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele. Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékoság, lakás tisztántartása, bezárása).</p>	<p>A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése.</p> <p>Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.)</p> <p>Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése.</p>		<p>Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni. Tudatosan cselekedni, erőfeszítést tenni a kívánt cél elérése érdekében. Norma, normakövetés (példakép).</p> <p>Mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet felállítani. Megérteni a munkafegyelem tartalmát.</p> <p>Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat.</p> <p>Téves vélemény-, megalapozatlan bizalom káros következményeit figyelembe venni (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások).</p>

<p>Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása).</p> <p>Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körülmintő igénybe vétele.</p> <p>Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).</p> <p>Helyes – helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).</p>	<p>Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi számbavétele, tudatosítása.</p> <p>Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető). Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése). Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása).</p> <p>Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban.</p> <p>Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása.</p> <p>A pénz értékének tudatosítása. A takarékoság lehetőségeinek megbeszélése. Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.</p>	<p>ápoltság, tisztító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás</p> <p>munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés, saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezü aláírás, tájékozódás tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése,</p> <p>bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes,</p>	<p>A pénz kezelésének fontosságát ismerni, gazdálkodásában a könnyelműséget kerülni. A pihenés szükségességét és formái ismerni.</p>
--	--	--	--

9. évfolyam

Beilleszkedés, alkalmazkodás Helyes értékválasztás.			Óraszám: 10
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Tanulói jogok és kötelességek.</p> <p>Házirend.</p> <p>Tűz- és balesetvédelem.</p> <p>Napirend.</p> <p>Tanórán kívüli elfoglaltságok.</p> <p>Tanulás és tudás.</p> <p>Bevált és új tanulási módszerek kialakítása</p> <p>Műhelyek, munkahelyek megismerése</p> <p>Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kez ügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság)</p>	<p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).</p> <p>Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése.</p> <p>Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanuló párok együttműködésének tapasztalatairól. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</p>	<p>egyéni tanulás tanuló csoport kötelező tanóra igazolt-igazolatlan hiányzás legális munkavégzés fekete munka helytörténet múlt, közelmúlt együttérzés önkéntesség önfeláldozás karitatív tevékenység</p>	<p>A szabályokat elfogadni.</p> <p>Helyes napirendet kialakítani. Érzelmi azonosulni az elődök tetteivel. Szolidaritást tanúsítani a rászorulókkal szemben. Aktívan részt venni a lakóközösség és az iskolaközösség életében.</p> <p>Bekapcsolódni a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánc csoport).</p>

10. évfolyam

Aktuális témák		Óraszám: 16	
Saját környezetének ismerete, az események számontartása.			
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.</p> <p>A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.</p> <p>Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).</p> <p>Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.</p>	<p>Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése.</p> <p>Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p>Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.</p> <p>A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok)</p>	<p>Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.</p>	<p>Szűkebb és tágabb közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kíséreni. Aktivitást és együttműködést tabusítani.</p> <p>Megegyezéssel programokat tervezni, a közös eseményeken aktív részvétel.</p> <p>Saját véleményt megfogalmazni, és azt bátran képviselni.</p> <p>Toleráns viselkedést tanúsítani, vitázni, az álláspontot rugalmasan</p>

	Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.		megváltoztatni meggyőzés hatására.
--	---	--	------------------------------------

10. évfolyam

Felkészülés a felnőtt lételre Jogok, feladatok, kötelességek tartalma. Célorientáltság.			Óraszám: 10
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Felnőtt lét előnyei, hátrányai Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok).</p> <p>Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).</p> <p>Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően.</p> <p>A felnőtt étellel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele. Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékoság, lakás tisztántartása, bezárása).</p>	<p>A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése.</p> <p>Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.)</p> <p>Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése.</p>		<p>Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni. Tudatosan cselekedni, erőfeszítést tenni a kívánt cél elérése érdekében. Norma, normakövetés (példakép).</p> <p>Mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet felállítani. Megérteni a munkafegyelem tartalmát.</p> <p>Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat.</p> <p>Téves vélemény-, megalapozatlan bizalom káros következményeit figyelembe venni (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások).</p>

<p>Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása).</p> <p>Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körülmintő igénybe vétele.</p> <p>Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).</p> <p>Helyes – helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).</p>	<p>Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi számbavétele, tudatosítása.</p> <p>Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető). Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése). Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása).</p> <p>Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban.</p> <p>Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása.</p> <p>A pénz értékének tudatosítása. A takarékoság lehetőségeinek megbeszélése. Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.</p>	<p>ápoltság, tisztító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás</p> <p>munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés, saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezü aláírás, tájékozódás tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése,</p> <p>bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes,</p>	<p>A pénz kezelésének fontosságát ismerni, gazdálkodásában a könnyelműséget kerülni. A pihenés szükségességét és formái ismerni.</p>
--	--	--	--

10. évfolyam

Beilleszkedés, alkalmazkodás Helyes értékválasztás.			Óraszám: 10
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Tanulói jogok és kötelességek.</p> <p>Házirend.</p> <p>Tűz- és balesetvédelem.</p> <p>Napirend.</p> <p>Tanórán kívüli elfoglaltságok.</p> <p>Tanulás és tudás.</p> <p>Bevált és új tanulási módszerek kialakítása</p> <p>Műhelyek, munkahelyek megismerése</p> <p>Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kez ügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság)</p>	<p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).</p> <p>Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése.</p> <p>Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</p>	<p>egyéni tanulás tanulócsoporthoz tartozás kötelező tanóra igazolt-igazolatlan hiányzás legális munkavégzés fekete munka helytörténet múlt, közelmúlt együttérzés önkéntesség önfeláldozás karitatív tevékenység</p>	<p>A szabályokat elfogadni.</p> <p>Helyes napirendet kialakítani. Érzelmi azonosulni az elődök tetteivel. Szolidaritást tanúsítani a rászorulókkal szemben. Aktívan részt venni a lakóközösség és az iskolaközösség életében.</p> <p>Bekapcsolódni a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, táncszerep).</p>

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

Célok és feladatok

- a minél önállóbb életvitelhez szükséges életvezetési és háztartási ismeretek megerősítése
- a tanuló rávezetése a környezet rendezésének, tisztán tartásának fontosságára
- ismeretek bővítése a test védelmével, működésével, tisztán tartásával kapcsolatban
- a kölcsönös támogatás lehetőségének megismertetése a családi és más együttélések esetében.
- esztétikus, praktikus megjelenés iránti igény kialakítása
- megfelelő biztonság és óvatosság kialakítása a gépek, berendezések használatában, a vegyszerek alkalmazásában
- balesetek megelőzése, balesetek során szükséges teendők megismertetése
- a csecsemő- és beteggondozással, illetve az idősek ellátásával kapcsolatos teendők megtanítása
- háztartási ismeretek bővítése
- a tanuló énképének, önismeretének fejlesztése
- a személyes és környezeti higiéné iránti igény kialakítása, megerősítése
- önkéntes segítségnyújtás igényének kialakítása
- a vásárlói tervezés és tudatosság kialakítása, megerősítése
- ismeretek bővítése a háztartáshoz kapcsolódó nonverbális kommunikációs jelek, piktogramok értelmezésében

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló képes

- a rendszeres testápolásra, környezetének, ruházatának rendben tartására,
- a háztartási és gondozási feladatok elvégzésére segítséggel (irányítással),
- a tisztító szerek takarékos és szakszerű használatára
- vásárlásainak megtervezésére,
- az árucikkeken található tájékoztató jelzések ismeretére és figyelembe vételére.

Értékelés: félévkor és tanév végén, érdemjeggyel.

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	25	25
Háztartás	59	80
Gondozási feladatok	20	20
Vásárlás – fogyasztóvédelem	25	35
Piktogramok értelmezése	15	20

Évfolyam: 9.

Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők Rendszeresség, a tisztálkodás rutinszerű elvégzése.			Óraszám: 25
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei.</p> <p>Jó megjelenés, ápoltság.</p> <p>Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően.</p> <p>Divat, a divat változásai.</p> <p>Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás.</p>	<p>Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata). Hajápolás, kéz- és lábápolás.</p> <p>A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján.</p> <p>Beszélgetés a divatról, milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhatárát, a divat változásai.</p> <p>Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése.</p> <p>Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés.</p> <p>Szerepjáték – „Divatbemutató”</p> <p>Kisebbségi javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tübefűzés, szegőöltés).</p>	<p>Tisztálkodással kapcsolatos eszközök. Szájszag, testszag, dezodorálás, Smink és ápoltság, borotválkozó eszközök, borotválkozás</p> <p>Divat, modell, divattervező, márka, korosztályok, korszakok.</p>	<p>Testápolás.</p> <p>Egyszerű esetben önmagát ellátni.</p> <p>Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban.</p> <p>Tudni, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tennie.</p> <p>Kultúrtörténeti ismeretét fejleszteni.</p>

<p>Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű).</p> <p>Személyes környezete gondozása.</p> <p>Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat.</p>	<p>Fehérnemű, zokni, zsebkendő kézi mosása</p> <p>Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása.</p>	<p>Áztatás, mosás, öblítés, teregetés.</p> <p>Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.</p>	<p>Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószer hatását, az öblítés fázisait.</p> <p>Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit.</p>
--	---	--	---

Évfolyam: 9.

Háztartás Baleset elkerülése.		Óraszám: 59	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése.</p> <p><u>Konyhai munkák:</u></p> <p>A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetészerű használata.</p>	<p>Szerepjáték: balesetveszélyes helyzetek szimulálása, teendők baleset esetén.</p> <p>Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrényvel, mikrohullámú sütővel.</p> <p>Konyhai gépek szakszerű használatának módja (fokozódó önállósággal).</p>	<p>Maró anyag, fertőtlenítés, hőfok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer</p>	<p>Törekedni a balesetek megelőzésére.</p> <p>A használt készülékek funkcióját és használatát ismerni.</p>

<p>Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása.</p> <p>Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése.</p> <p>A konyha tisztántartása, mosogatás, az élelmiszerek higiénikus kezelése.</p> <p><u>Fürdőszoba és toalett</u> tisztántartása és rendeltetésszerű használata.</p> <p><u>Háztartási munkák:</u></p> <p>Mosás. Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű).</p> <p>Vasalás.</p>	<p>Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés.</p> <p>Tevékenység során eddig tanult kiegészítő gépek használata fokozott önállósággal (turmixgép, kenyérpírító, habverő, hámozó kés).</p> <p>A már ismert tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti alkalmazása.</p> <p>Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények)</p> <p>A tisztaság fontossága, és ennek tudatosítása.</p> <p>Tisztítószer használata szabályai (maró anyagok, fertőtlenítő szerek).</p> <p>Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek gondozása során, a biztonságos munkavégzés feltételei (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, víz hőmérséklet, vasaló hőmérséklete).</p> <p>Képek, prospektusok, használati utasítások értelmezése</p> <p>A balesetek elkerülésének fontossága.</p> <p>Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása.</p>	<p>Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök.</p>	<p>Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket.</p> <p>Önállóan teríteni, mosogatni, törölgetni, rendet rakni. Adott munkát kitartóan végezni.</p>
--	--	--	--

<p>Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől – ruhamoly).</p> <p><u>Textilmunkák.</u></p> <p>Varrás, hímzés, díszítő eljárások (g yöngyfűzés, öt és, horgolás) megismerése.</p> <p>Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés).</p> <p>Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.</p>	<p>Képek, prospektusok, használati utasítások gyűjtése, kézimunka megismerése, alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése.</p> <p>Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnap, anyák napi ünneplés, vendéglátás).</p>		<p>Ruhaneműit kíméletesen használni és gondozni.</p> <p>Szabadidejét hasznosan eltölteni, az elkészült munkadarabnak örülni.</p>
---	--	--	--

Évfolyam: 9.

Gondozási feladatok Magabiztosság és az empátia képességének megléte.			Óraszám: 20
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Teendők betegápolás során a kórházban, betegszobában, otthon.</p> <p>Idősgondozással kapcsolatos feladatok.</p> <p>Teendők hirtelen rosszulletés esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham).</p> <p>Teendők baleset esetén.</p> <p>Az egészségügyi ellátórendszer megismerése.</p> <p>Teendők számbavétele az egészségmegőrzés érdekében.</p> <p>Csecsemőápolási ismeretek (fokozott figyelem, az utasítások betartása).</p>	<p>Beszélgetés, filmek megtekintése.</p> <p>Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során, látogatás idősek otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak).</p> <p>Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés).</p> <p>Szerepjáték: csecsemőápolás (fürdetés, etetés, öltöztetés, sétáltatás).</p>	<p>Lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka</p> <p>orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel kapcsolatos ismeretek</p> <p>sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás</p>	<p>Családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén.</p> <p>Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak.</p> <p>Félelmét leküzdeni.</p> <p>A csecsemők ápolását, gondozását megtanulni.</p> <p>Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.</p>

Évfolyam: 9.

Vásárlás – Fogyasztóvédelem Megfontoltan, kulturáltan vásárolni.			Óraszám: 25
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása.</p> <p>Vásárlás közben figyelembe veendő szempontok tudatosítása.</p> <p>Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja.</p> <p>A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal.</p> <p>Eltérő árucikkek vásárlása.</p>	<p>Szerepjáték. Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben.</p> <p>Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés).</p> <p>Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben. Jelzések megkeresése és értelmezése (összetétel, szavatosság, ár). Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás.</p> <p>A szavatosság fogalmának értelmezése.</p> <p>Cipő, ruhanemű, ajándék vásárlása (bevásárló lista, költségvetés, méret, célszerű szín, anyag kiválasztása),</p> <p>A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése.</p>	<p>A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése.</p>	<p>Körültekintően vásárolni.</p> <p>Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.</p>

<p>Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés.</p>	<p>A reklamáció, panasz lehetőségeinek megismerése.</p> <p>A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása.</p> <p>Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható). csomagolás.</p> <p>A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése (csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, raktáruházak, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, raktár, éjjel-nappal nyitva, nyitva tartás, pénztár, polc, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, szatyor, nehezebb-könnyebb).</p>	<p>Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés,</p>	
--	---	--	--

Évfolyam: 9.

Piktogramok értelmezése Körültekintés, megfontoltság. Lényeges és lényegtelen körülményeket megkülönböztetni.		Óraszám: 15	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Élelmiszereken található jelek. Tisztítószereken található jelek.</p> <p>Ruhanemükön található jelzések.</p> <p>Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés).</p> <p>A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések, postai, kórházi, gyógyszerári, játszótéri, különböző. munkahelyi, szórakozóhelyekhez kapcsolódó).</p>	<p>Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani.</p> <p>Tanulmányi sétán eltérő árucikkeken lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése.</p> <p>Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás.</p> <p>Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben.</p>	<p>Mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, csomagolóanyag. Fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel</p> <p>Alapanyag, természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás</p> <p>Csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva szállítható</p> <p>Felirat, tábla, címke, jelzés, tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés, maró anyag</p>	<p>Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni.</p> <p>Figyelembe venni minél több ismert jelzést.</p> <p>Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni.</p> <p>A jelzéseket megfelelően csoportosítani.</p>

Évfolyam: 10.

Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők Rendszeresség, a tisztálkodás rutinszerű elvégzése.			Óraszám: 25
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei.</p> <p>Jó megjelenés, ápoltság.</p> <p>Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően.</p> <p>Divat, a divat változásai.</p> <p>Saját ruhanemű gondozása,</p>	<p>Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata). Hajápolás, kéz- és lábápolás.</p> <p>A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján.</p> <p>Beszélgetés a divatról, milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhatárát, a divat változásai.</p> <p>Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése.</p> <p>Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés.</p> <p>Szerepjáték – „Divatbemutató”</p> <p>Kisebb javítások elvégzése (pl.</p>	<p>Tisztálkodással kapcsolatos eszközök. Szájszag, testszag, dezodorálás, Smink és ápoltság, borotválkozó eszközök, borotválkozás</p> <p>Divat, modell, divattervező, márka, korosztályok, korszakok.</p>	<p>Testápolás.</p> <p>Egyszerű esetben önmagát ellátni.</p> <p>Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban.</p> <p>Tudni, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tennie.</p> <p>Kultúrtörténeti ismeretét fejleszteni.</p>

<p>ruhajavítás.</p> <p>Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű).</p> <p>Személyes környezete gondozása.</p> <p>Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat.</p>	<p>gombfelvarrás, fércelés, tübefűzés, szegőöltés).</p> <p>Fehérnemű, zokni, zsebkendő kézi mosása</p> <p>Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása.</p>	<p>Áztatás, mosás, öblítés, teregetés.</p> <p>Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.</p>	<p>Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószer hatását, az öblítés fázisait.</p> <p>Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit.</p>
--	---	--	---

Évfolyam: 10.

Háztartás Baleset elkerülése.		Óraszám: 80	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése.</p> <p><u>Konyhai munkák:</u></p> <p>A konyha berendezése, a berendezések funkciója,</p>	<p>Szerepjáték: balesetveszélyes helyzetek szimulálása, teendők baleset esetén.</p> <p>Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrényvel, mikrohullámú sütővel.</p> <p>Konyhai gépek szakszerű</p>	<p>Maró anyag, fertőtlenítés, hófok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer</p>	<p>Törekedni a balesetek megelőzésére.</p> <p>A használt készülékek funkcióját és használatát ismerni.</p>

<p>rendeltetésszerű használata.</p> <p>Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása.</p> <p>Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése.</p> <p>A konyha tisztántartása, mosogatás, az élelmiszerek higiénikus kezelése.</p> <p><u>Fürdőszoba és toalett tisztántartása és rendeltetésszerű használata.</u></p> <p><u>Háztartási munkák:</u></p> <p>Mosás. Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű).</p>	<p>használatának módja (fokozódó önállósággal).</p> <p>Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés.</p> <p>Tevékenység során eddig tanult kisgépek használata fokozott önállósággal (turmixgép, kenyérpírító, habverő, hámozó kés).</p> <p>A már ismert tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti alkalmazása.</p> <p>Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények)</p> <p>A tisztaság fontossága,és ennek tudatosítása.</p> <p>Tisztítószerek használatának szabályai (maró anyagok, fertőtlenítő szerek).</p> <p>Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek gondozása során, a biztonságos munkavégzés feltételei(mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, víz hőmérséklet, vasaló hőmérséklete).</p> <p>Képek, prospektusok, használati utasítások értelmezése</p> <p>A balesetek elkerülésének fontossága.</p> <p>Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség</p>	<p>Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök.</p>	<p>Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket.</p> <p>Önállóan teríteni, mosogatni, törölgetni, rendet rakni. Adott munkát kitartóan végezni.</p>
--	---	--	--

<p>Vasalás.</p> <p>Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől – ruhamoly).</p> <p><u>Textilmunkák.</u></p> <p>Varrás, hímzés, díszítő eljárások (g yöngyfűzés, öt és, horgolás) megismerése.</p> <p>Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés).</p> <p>Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.</p>	<p>szerinti elemi alkalmazása.</p> <p>Képek, prospektusok, használati utasítások gyűjtése, kézimunka megismerése, alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése.</p> <p>Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnap, anyák napi ünneplés, vendéglátás).</p>		<p>Ruhaneműit kíméletesen használni és gondozni.</p> <p>Szabadidejét hasznosan eltölteni, az elkészült munkadarabnak örülni.</p>
---	---	--	--

Évfolyam: 10.

Gondozási feladatok Magabiztosság és az empátia képességének megléte.			Óraszám: 20
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Teendők betegápolás során a kórházban, betegszobában, otthon.</p> <p>Idősgondozással kapcsolatos feladatok.</p> <p>Teendők hirtelen rosszulletés esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham).</p> <p>Teendők baleset esetén.</p> <p>Az egészségügyi ellátórendszer megismerése.</p> <p>Teendők számbavétele az egészségmegőrzés érdekében.</p> <p>Csecsemőápolási ismeretek (fokozott figyelem, az utasítások betartása).</p>	<p>Beszélgetés, filmek megtekintése.</p> <p>Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során, látogatás idősek otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak).</p> <p>Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés).</p> <p>Szerepjáték: csecsemőápolás (fürdetés, etetés, öltöztetés, sétáltatás).</p>	<p>Lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka</p> <p>orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel kapcsolatos ismeretek</p> <p>sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás</p>	<p>Családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén.</p> <p>Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak.</p> <p>Félelmét leküzdeni.</p> <p>A csecsemők ápolását, gondozását megtanulni.</p> <p>Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.</p>

Évfolyam: 10.

Vásárlás – Fogyasztóvédelem Megfontoltan, kulturáltan vásárolni.			Óraszám: 35
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása.</p> <p>Vásárlás közben figyelembe veendő szempontok tudatosítása.</p> <p>Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja.</p> <p>A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal.</p> <p>Eltérő árucikkek vásárlása.</p> <p>Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés.</p>	<p>Szerepjáték. Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben.</p> <p>Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés).</p> <p>Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben. Jelzések megkeresése és értelmezése (összetétel, szavatosság, ár). Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás.</p> <p>A szavatosság fogalmának értelmezése.</p> <p>Cipő, ruhanemű, ajándék vásárlása (bevásárló lista, költségvetés, méret, célszerű szín, anyag kiválasztása),</p> <p>A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése.</p> <p>A reklamáció, panasz lehetőségeinek megismerése.</p>	<p>A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése.</p>	<p>Körütekintően vásárolni.</p> <p>Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.</p>

	<p>A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása.</p> <p>Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható). csomagolás.</p> <p>A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése (csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, raktáráruházak, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, raktár, éjjel-nappal nyitva, nyitva tartás, pénztár, polc, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, szatyor, nehezebb-könnyebb).</p>		
		Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés,	

Évfolyam: 10.

Piktogramok értelmezése Körültekintés, megfontoltság. Lényeges és lényegtelen körülményeket megkülönböztetni.			Óraszám: 20
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Élelmiszereken található jelek. Tisztítószereken található jelek. Ruhanemükön található jelzések.	Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani. Tanulmányi sétán eltérő árucikkeken lévő	Mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, csomagolóanyag. Fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel	Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni. Figyelembe venni minél több ismert jelzést.

<p>Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés).</p> <p>A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések, postai, kórházi, gyógyszerári, játszótéri, különböző. munkahelyi, szórakozóhelyekhez kapcsolódó).</p>	<p>jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése.</p> <p>Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás.</p> <p>Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben.</p>	<p>Alapanyag, természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás</p> <p>Csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva szállítható</p> <p>Felirat, tábla, címke, jelzés, tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés, maró anyag</p>	<p>Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni.</p> <p>A jelzéseket megfelelően csoportosítani.</p>
--	---	--	---

GYAKORLATI KÉPZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE

Célok és feladatok

- A fiatalok megismertetése a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeinek feltárása, a munkatevékenységek elsajátítása iránti igény kialakítása.
- Megismerkednek a környezetükben előforduló munkakörökkel, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességekkel, munkakörnyezettel, eszközökkel, elvárásokkal.
- Életpálya tervezése képességeikhez, érdeklődésükhöz és lehetőségeikhez illeszkedve és az intézményi kínálatot figyelembe véve, így a minél önállóbb életvezetés elősegítése.
- Megismerkednek a gyakorlati évfolyamok feladathelyzeteivel, kialakul a munkavégzéshez szükséges motiváció, fejlődik a társadalmi munkamegosztásban elérhető helyük iránti igény.
- Magatartásában éretté válik a csoportos munkavégzés szabályrendszerének, a munkatársi kapcsolat, a munkavezető és alkalmazott viszonyának megismerésére.
- Megismerkedik a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségekkel, a munkaidő és pihenőidő rendjével, a munkavállalással együtt járó kötelezettségekkel és jogkörökkel, a segítségkérés eszközeivel,
- az etikus munkahelyi, tanműhelyi viselkedés szabályaival,
- a munkafeladatok igazságos elosztásának módjával.
- A vállalt feladatok végrehajtási és befejezési igénye erősödik
- képessé válik csoportban végzett munkatevékenység folytatására, erősödik önbizalma a gyakorlati tevékenységek sikeres elvégzése iránt.
- Tapasztalatai és ismeretei bővülnek, különös tekintettel a munkahelyi óvó- és védőintézkedések betartásának fontossága szempontjából.
- Bővül szókincse a munkavállaláshoz és munkavégzéshez kapcsolódó fogalmak megismertetésével, a gyakorlatban szükséges anyag, eszköz megnevezésekkel és a munkahelyi utasítások tartalmának megértésével.
- Megtanulja a tevékenységeihez, elképzeléseihez szükséges segítséget megfelelő formában kérni és elfogadni. Képes érdeklődése szerint kérdezni és kíváncsi a környezetében történetekre és a lehetőségekre.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló

- kialakul a munkavégzéshez szükséges motiváció
- megismeri a környezetükben előforduló munkaköröket, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességeket, munkakörnyezetet, eszközöket, elvárásokat.
- éretté válik a csoportos munkavégzés szabályrendszeréhez való alkalmazkodásra

- képessé válik csoportban végzett munkatevékenység folytatására
- megismeri a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségeket, és a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmakat
- Igénye van a vállalat feladatok végrehajtására és befejezésére
- ismeretei bővülnek a társadalmi és munkahelyi munkamegosztás és munkahelyi kapcsolatok, kötelezettségek terén
- Képes segítséget megfelelő formában kérni és elfogadni.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
A munka világa, pályaválasztás	30	30
Tájékozódás a munkavégzés területeiről.	39	39
Fiatalfelnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.	39	39

Évfolyam: 9.

A munka világa, pályaválasztás Kitartó munkavégzés. A munkavégzés örömeinek átélése			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség	Felnőttek és tanulók hétköznapjainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében.	hétköznap, munkanap, munkaszüneti nap, ünnepnap, fizetés, munkabér, bevétel, kiadás, jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány, minőség, tempó, hibás, gondos, összezapott, sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes, figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás, siker, hibázás, tökéletlenség, egyéni különbözőségek, adottságok, alkalmasság, fejlődés, nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, életfeladatok, kifáradás, pihenés, nyugalom, önálló, elfoglaltság, segítség, megelégedettség	Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet. Hiányosságait képes javítani. A munka világát rendezetten látni. Önállóan elfoglalni magát. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is).
Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése	Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység (szöveg, gyöngyfüzés, kézimunka)		
A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése.			
A feladat, munka, minőségének javítása.			
Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés	Tankönyv leckéinek feldolgozása kérdés, felelet típusú beszélgetés keretében.		
Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése			
Önismeret	Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése.		
Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés	A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.).		
Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz	Családról hozott fényképek nézegetése és beszélgetés a családtagok feladatairól.		
A munka nehézsége és öröme.	„Amerikából jöttem“ pantomim játék alkalmazása.		
A munka és munkabér.	Fizetés, pihenés, kikapcsolódás		
A munka és pihenés harmonikus egysége	Aktív pihenés		

Évfolyam: 9.

Tájékozódás a munkavégzés területeiről A munkavégzés felelőssége. Érdeklődés, nyitottság.		Óraszám: 39	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Eszközhasználat, kezűgyesség fejlesztése, kisebb darabok elkészítése egyre nagyobb önállósággal (gyöngyfűzés, varrás, kötés, agyagozás, stb.).	Több-kevesebb segítséggel önállóan feladatot végezni.	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése. A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása. Felmerülő fogalmak tisztázása. Teljesítmény, kitartás, következmény, a megismert fogalmak tisztázása.	Kitartó, elfogadható munkát végezni. A feladatra készülni, és aktívan részt venni a gyűjtőmunkában. Önismeretét alakítani. A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni, és hosszabb ideig emlékezni rá. A munkáról pozitív képet kialakítani.
Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése	Tanulmányi séta néhány intézményben. Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése. Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?).		
A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. (karbantartókkal, kerti munkával, konyhai feladatokkal /terítés, leszedés/, óvodában egyéni foglalkozás a kicsikkel, fénymásolás, iratrendezés, iratmegsemmisítés stb)	Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával (lehetőség szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló).		
A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak.	A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben.		
Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése.	Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása.		
A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint (pl. jó kezűgyességre van szüksége, gyorsaságot igényel stb.) egyéni	Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése. Önértékelés. Összehasonlítás, mérlegetés.		

alkalmasság mérlegelése.			
Mi szeretnék lenni? Milyen munkát szeretnék végezni?			
Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése.	Tablók készítése a munkahelyekről, foglalkozásokról. Prezentációk, fotók, beszélgetések a különböző munkahelyekről, foglalkozásokról.		
Tanulmányi kirándulások különböző munkahelyek megtekintésére (pl. kertészet, üzlet, raktár, műhely, stb.).	Tanulmányi sétán tapasztaltak megfogalmazása. A látottak megfigyelése, alkalmanként aktív bekapcsolódás a munkavégzésbe.		
Az intézményben folyó munkavállalói program megismerése, a program résztvevőivel beszélgetés.	Kérdések megfogalmazása		

Évfolyam: 9.

Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.			Óraszám:39
Beilleszkedés a közösségbe. Vágyak és a lehetőségek közelítése.			
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Munkaalkalmasság.	Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása: képes elvégezni, nem képes elvégezni.	Képes vagyok rá, ill. nem tudom. Kötelező, kötelesség fogalmak tisztázása. Jog, jogosult, jogszerű fogalmak tisztázása. A tulajdonságok tartalmának tisztázása. TAJ-szám, adóazonosító jel, testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötődések váltakozása,	A legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat megérteni, és a különféle kapcsolatokban megfogalmazni. Véleményt, alkotni a helyes és helytelen viselkedésről.
A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya).	Okmányok megismerése.		

Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása		tartóssága, egoizmus kérdése, jól-, rosszul esik, én és a másik, sértődés, megbocsátás, összeveszés, kibékülés, egymás szabadsága. Önismeret. A megvalósítható cél és a sikerélmény összefüggése. Emberek szerethetősége nem függ gazdagságtól, tehetségüktől. Rokonság, barátság, szerelem, munkatárs, (kolléga) osztálytárs, osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók, társasági ember, magányos ember, buli, ismerkedés szinterei, rokonszenv, ellenszenv, idegen különféle csábításai, bizalom.
Alá- és fölérendeltség a munkahelyen.	Beosztott – vezető számára meglévő köteleességek és jogok széles körű megismerése.	
Munkahelyi köteleességek.	Segítőkész, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése.	
Jogok a munkahelyen.		
A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése.	Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés). Ismerkedés gyakorlása (szerepjáték).	
Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz.		
Baráti viszony – kollegiális viszony, szerelmi viszony (rokoni, baráti, szerelmi, munkatársi kapcsolatok) jellemzői.	A kapcsolatok tartalmának megvitatása. Tankönyv leckéinek feldolgozása	
Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás, kapcsolatok mélysége terén.	Kérdés felelet típusú beszélgetés súlypontos alkalmazásával	
Kamaszok és fiatal felnőttek érzelmi világa és személyisége közötti eltérések.	Drámapedagógiai módszer alkalmazása: apró történetek, életszerű szituációk eljátszása (szerepjátékok).	
Út a felelős gondolkodásig, a jövőbeni életfeladat függvényében.		
Kamaszok és felnőttek irreális és reális vágyai és céljai.		
Képességbeli korlátok felismerése elfogadása.	Képes folyóiratok, áru katalógusok nézegetése közben csoportos beszélgetés.	
Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban.	Sorolja fel és csoportosítsa azokat az embereket, akiket jól ismer, a hozzájuk fűződő kapcsolata alapján.	
Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek megszerezése	Képek gyűjtése, ragasztása, megbeszélése.	

Évfolyam: 10.

A munka világa, pályaválasztás Kitartó munkavégzés. A munkavégzés örömeinek átélése.			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség	Felnőttek és tanulók hétköznapjainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében.	hétköznap, munkanap, munkaszüneti nap, ünnepnap, fizetés, munkabér, bevétel, kiadás, jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány, minőség, tempó, hibás, gondos, összecsapott, sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes, figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás, siker, hibázás, tökéletlenség, egyéni különbségek, adottságok, alkalmasság, fejlődés, nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, életfeladatok, kifáradás, pihenés, nyugalom, önálló, elfoglaltság, segítség, megelégedettség	Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet. Hiányosságait képes javítani. A munka világát rendezetten látni. Önállóan elfoglalni magát. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is).
Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése	Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység (szöveg, gyöngyfüzés, kézimunka)		
A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése.			
A feladat, munka, minőségének javítása.			
Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés	Tankönyv leckéinek feldolgozása kérdés, felelet típusú beszélgetés keretében.		
Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése	Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése.		
Önismeret			
Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés	A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.).		
Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz	Családról hozott fényképek nézegetése és beszélgetés a családtagok feladatairól.		
A munka nehézsége és öröme.	„Amerikából jöttem“ pantomim játék alkalmazása.		
A munka és munkabér.	Fizetés, pihenés, kikapcsolódás		
A munka és pihenés harmonikus egysége	Aktív pihenés		

Évfolyam: 10.

Tájékozódás a munkavégzés területeiről A munkavégzés felelőssége. Érdeklődés, nyitottság.		Óraszám: 39	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Eszközhasználat, kézügyesség fejlesztése, kisebb darabok elkészítése egyre nagyobb önállósággal (gyöngyfűzés, varrás, kötés, agyagozás, stb.).	Több-kevesebb segítséggel önállóan feladatot végezni.	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése. A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása. Felmerülő fogalmak tisztázása. Teljesítmény, kitartás, következmény, a megismert fogalmak tisztázása.	Kitartó, elfogadható munkát végezni. A feladatra készülni, és aktívan részt venni a gyűjtőmunkában. Önismeretét alakítani. A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni, és hosszabb ideig emlékezni rá. A munkáról pozitív képet kialakítani.
Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése	Tanulmányi séta néhány intézményben. Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése. Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?).		
A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. (karbantartókkal, kerti munkával, konyhai feladatokkal /terítés, leszedés/, óvodában egyéni foglalkozás a kicsikkel, fénymásolás, iratrendezés, iratmegsemmisítés stb)	Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával (lehetőség szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló).		
A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak.	A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben.		
Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése.	Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása.		
A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint (pl. jó kézügyességre van szüksége, gyorsaságot igényel stb.) egyéni	Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése. Önértékelés. Összehasonlítás, mérlegelés.		

alkalmasság mérlegelése.			
Mi szeretnék lenni? Milyen munkát szeretnék végezni?			
Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése.	Tablók készítése a munkahelyekről, foglalkozásokról. Prezentációk, fotók, beszélgetések a különböző munkahelyekről, foglalkozásokról.		
Tanulmányi kirándulások különböző munkahelyek megtekintésére (pl. kertészet, üzlet, raktár, műhely, stb.).	Tanulmányi sétán tapasztaltak megfogalmazása. A látottak megfigyelése, alkalmanként aktív bekapcsolódás a munkavégzésbe.		
Az intézményben folyó munkavállalói program megismerése, a program résztvevőivel beszélgetés.	Kérdések megfogalmazása		

Évfolyam: 10.

Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.			Óraszám:39
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Munkaalkalmasság.	Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása: képes elvégezni, nem képes elvégezni.	Képes vagyok rá, ill. nem tudom. Kötelező, kötelesség fogalmak tisztázása. Jog, jogosult, jogszerű fogalmak tisztázása. A tulajdonságok tartalmának tisztázása. TAJ–szám, adóazonosító jel, testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötések váltakozása,	A legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat megérteni, és a különféle kapcsolatokban megfogalmazni. Véleményt, alkotni a helyes és helytelen viselkedésről.
A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya).	Okmányok megismerése.	tartóssága, egoizmus kérdése, jól-, rosszul esik, én és a másik, sértődés, megbocsátás, összeveszés, kibékülés, egymás	
Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása			
Alá- és fölérendeltség a munkahelyen.	Beosztott – vezető számára meglévő kötelességek és jogok széles körű		

	megismerése.	szabadsága. Önismeret. A megvalósítható cél és a sikerélmény összefüggése. Emberek szerethetősége nem függ gazdagságtól, tehetségüktől. Rokonság, barátság, szerelem, munkatárs, (kolléga) osztálytárs, osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók, társasági ember, magányos ember, buli, ismerkedés színterei, rokonszenv, ellenszenv, idegen különféle csábításai, bizalom.	
Munkahelyi kötelességek.	Segítőkéz, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése.		
Jogok a munkahelyen.			
A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése.	Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés). Ismerkedés gyakorlása (szerepjáték).		
Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz.			
Baráti viszony – kollegiális viszony, szerelmi viszony (rokon, baráti, szerelmi, munkatársi kapcsolatok) jellemzői.	A kapcsolatok tartalmának megvitatása. Tankönyv leckéinek feldolgozása		
Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás, kapcsolatok mélysége terén.	Kérdés felelet típusú beszélgetés súlypontos alkalmazásával		
Kamaszok és fiatal felnőttek érzelmi világa és személyisége közötti eltérések.	Drámapedagógiai módszer alkalmazása: apró történetek, életszerű szituációk eljátszása (szerepjátékok).		
Út a felelős gondolkodásig, a jövőbeni életfeladat függvényében.			
Kamaszok és felnőttek irreális és reális vágyai és céljai.			
Képességbeli korlátok felismerése elfogadása.	Képes folyóiratok, áru katalógusok nézegetése közben csoportos beszélgetés.		
Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban.	Sorolja fel és csoportosítsa azokat az embereket, akiket jól ismer, a hozzájuk fűződő kapcsolata alapján.		
Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek megszerezése	Képek gyűjtése, ragasztása, megbeszélése.		

KÖRNYEZET- ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM

Célok és feladatok

- a tanulók ismereteinek mélyítése az emberi szervezet működésével kapcsolatban
- egészséges életmódra nevelés, a káros szenvedélyek kerülésének tudatosítása
- az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése
- elérni azt, hogy a tanulók felismerjék mindennapi életükben az élő és élettelen környezet hatásait szervezetükre, feladataikra, munkájukra
- a természetben és az emberi létezésben előforduló másság megismertetése
- érzelmi, hangulati jelek felismertetése, kontrolljának kialakítása
- önkifejezés segítése, a szervezetet érő külső és belső hatások, igények megfogalmazásában, jelzésében
- természettudományos ismeretek bővítése, különösen a mindennapi háztartásban vagy egyszerű munkavégzésben fontos jelenségek körében.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló ismeri

- az emberi test felépítését, működését, az egészségmegőrzés módját és szükségességét,
- az egészséges táplálkozás és az egészséges életmód jelentőségét,
- alapszinten a háztartásokban és az élet egyéb területein a víz szerepét és a természet erőit, hatását,
- a természetvédelem alapjait,
- a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendőket.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Az emberi test	40	40
Egészségmegőrzés – Egészséges életmód	25	25
Élő természet – Élőlények és környezetük	25	25
Élettelen környezet – környezeti ártalmak	18	18

Évfolyam: 9.

Az emberi test Reális testkép, empátia.			Óraszám: 40
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Testrészeink.</p> <p>Testünk vázrendszere, a gerinc.</p> <p>Testünk izomrendszere.</p> <p>Belső szerveink.</p> <p>A szív.</p> <p>A tüdő.</p> <p>Az emésztőrendszer.</p> <p>A kiválasztás.</p>	<p>Három fő testrész megnevezése, bemutatása.</p> <p>A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése.</p> <p>Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák és végtagcsontok bemutatása.</p> <p>A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön.</p> <p>A tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközön, majd saját magán.</p> <p>A szív helyének bemutatása magán, pulzusmérés, a vérnyomásmérő bemutatása.</p> <p>A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása).</p> <p>Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről.</p> <p>A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán).</p>	<p>fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél, koponya, gerincoszlop, arckoponya, gerinc, csigolya, agykoponya, borda, végtag, csontok,</p> <p>izomszív, vérkeringés, alacsony és magas vérnyomás, tüdő, légzés, táplálkozás, emésztés, vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés</p>	<p>Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kért csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat.</p> <p>Megmutatni magán a szívét, a vérnyomásmérőt ismerni, a vérnyomásmérést eltérni. Ismerni, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet, a tüdőszűrésen szükség szerint részt venni. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját. A vesék, húgyhólyag, vizelet szerepét (méregtelenítés) megérteni.</p>

<p>Az agy a gondolkodás szerve.</p> <p>Érzékszerveink és védelmük.</p> <p>Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt,időskor).</p> <p>Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.)</p>	<p>Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve).</p> <p>Beszélgetés az érzékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogpótlás). Játékos gyakorlatok a fül, illetve szem kiiktatásával.</p> <p>Képek és makettek a fejlődési folyamatról, az élet fontosságának megértése. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. A tanult ismeretek rendszerezése.</p> <p>Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről.</p>	<p>agy,</p> <p>szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás) veszélyhelyzetek (füst).</p> <p>Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések.</p> <p>Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése.</p>	<p>Ismerni, hogy az agy a koponyában van, sportolás közben a fejet óvni kell. A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni.</p> <p>Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását.</p> <p>Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni.</p>
--	--	--	---

<p>Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.</p> <p>Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása.</p> <p>Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés. Veszélyes helyzetek elkerülése.</p> <p>Orvosi ügyelet, mentőkocsi.</p> <p>Biztonságos sportolás és munka.</p>	<p>Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés).</p> <p>A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága.</p> <p>Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek.</p> <p>Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).</p>	<p>Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése.</p> <p>Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tablettá, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos,</p>	<p>Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).</p> <p>Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat.</p> <p>Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.</p>
---	--	--	--

Évfolyam: 9.

<p>Egészségmegőrzés – Egészséges életmód Serdülőkori változások elfogadása, az egészséges táplálkozás és a testi egészség közötti összefüggés felismerése</p>		<p>Óraszám: 25</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás.</p>	<p>Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás).</p>	<p>fertőzés, tünet, védőoltás,</p>	<p>Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak.</p>

<p>Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése).</p> <p>Lelki változások.</p> <p>Testápolás</p> <p>Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás). Fog és szájápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.)</p> <p>A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre.</p> <p>Táplálkozás – zöldség és gyümölcsfogyasztás.</p>	<p>Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai.</p> <p>Fényképek válogatása adott szempontok szerint.</p> <p>Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között). Szerepjáték.</p> <p>Az ápolts külső feltétele az ápolts fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra).</p> <p>Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban.</p> <p>Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása.</p> <p>Testápoló szerek felismerése, kiválasztása.</p> <p>Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik).</p> <p>Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.</p>	<p>menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak),</p> <p>tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém), fodrász, körömmolló, reszelő,</p> <p>étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, edzőterem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt,</p>	<p>Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra.</p> <p>Megismerni a legszükségesebb kozmetikumokat, és megtanulni azok helyes használatát.</p> <p>Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni. Ismerni, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul.</p>
---	---	--	---

<p>Táplálkozás – tejtermékek.</p>	<p>Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt.</p>	<p>sütött, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej,</p>	
<p>Táplálkozás – húsfogyasztás.</p>	<p>Húsárak felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hízal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. Szavatosság, elkészítési módok.</p>	<p>hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott,</p>	
<p>Táplálkozás – édességek.</p>	<p>Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok).</p>		
<p>Táplálkozás – édességek.</p>	<p>Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás).</p>	<p>cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség,</p>	
<p>Elhízás – diéta. Testedzés.</p>	<p>Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról.</p>		
<p>Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással.</p>	<p>Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása.</p>	<p>étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés,</p>	
<p>Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése.</p>	<p>Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről.</p>		<p>Irányítással összeállítani korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora).</p> <p>Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell.</p>

<p>Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely).</p> <p>Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység). Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.</p>	<p>Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrásról (tartósítószer- allergia).</p> <p>Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.</p>	<p>tartósítószer, konzerv allergia, természetes tartósító anyagok, természetes konzerválás</p>	<p>Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi. Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.</p>
---	--	--	--

Évfolyam: 9.

<p>Élő természet Élőlények és környezetük A sokféleség és a másság elfogadása. Az élő természet védelemének szükségessége, és ezzel kapcsolatos feladatai.</p>		<p>Óraszám: 25</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészeken élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk). A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése.</p> <p>Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok</p>	<p>Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása.</p> <p>Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi:</p>	<p>bőrszín, arcberendezés,</p> <p>növényevő, húsevő, hasznos, kártevő,</p>	<p>A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben.</p>

<p>legfontosabb jellemzői az életmód alapján.</p> <p>A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb.</p> <p>Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok).</p> <p>Az ember szerepe az élő természet megóvásában.</p> <p>Az ember környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem.</p> <p>Környezetvédő programok.</p> <p>Védett környezet. Nemzeti parkok.</p> <p>Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése.</p>	<p>kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnek hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb.</p> <p>Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között).</p> <p>Feladatlapok megoldása. Személyes beszámoló a házi kedvencek tartásáról.</p> <p>Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain</p>	<p>mérgező,</p> <p>felelősség, veszély, védőoltás, állatorvos,</p> <p>állatvédelem,</p> <p>Nemzeti park,</p>	<p>Tájékozottság a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján.</p> <p>Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért.</p> <p>Lehetőségei szerint óvni környezete élővilágát.</p>
--	---	--	--

<p>Összefüggések felismerése, következtetések levonása.</p> <p>A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása.</p> <p>Tápláléklánc.</p>	<p>(pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek).</p> <p>A tapasztalatok rendszerezése.</p> <p>Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók).</p> <p>Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert).</p> <p>Rajzos írásos és egyéb alkotás</p> <p>„élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése.</p> <p>Képes „tápláléklánc” összeállítása.</p> <p>Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás.</p>	<p>tápláléklánc</p>	<p>Változatos táplálkozás szükségességét megérteni.</p>
--	---	---------------------	---

Évfolyam: 9.

Élettelen környezet – környezeti ártalmak		Óraszám: 18	
Egyszerű összefüggések felismerése, személyes felelősség a környezetért.			
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>természet erői: víz, szél, tűz.</p> <p>Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok.</p> <p>Küzdelem a természet erői ellen.</p>	<p>Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése).</p> <p>Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása.</p> <p>Tankönyv képeinek értelmezése.</p> <p>Beszélgetés a szellő – szél – orkán – szélvész különbségeiről.</p> <p>Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása.</p> <p>Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve.</p> <p>Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról.</p> <p>A tankönyv képeinek értelmezése.</p> <p>Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében.</p>	<p>víz, árvíz, szellő, szél,</p> <p>orkán, szélvész, hurrikán, katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó, környezetvédelem, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, ősember, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina,</p>	<p>A víz életető és romboló hatásait ismerni.</p> <p>Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.</p> <p>Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.</p> <p>Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.</p> <p>Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos</p>

<p>Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).</p> <p>Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).</p> <p>Tiszta környezetünk.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok.</p>	<p>Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása.</p> <p>Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása.</p> <p>Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól.</p> <p>Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról. Hulladékok csoportosítása.</p> <p>Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására.</p>	<p>erdőtűz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atomkatasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések.</p> <p>tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz,</p> <p>tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, Légszennyeződés, gőz, gáz, pára.</p> <p>Környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés. Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.</p>	<p>teendőket ismerni. Észrevenni az elhasználódott levegőt, és megtanulni a szellőztetést. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén.</p> <p>Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani.</p> <p>A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát</p>
---	---	--	---

Hulladék újrahasznosítás.	Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.		ismerni.
---------------------------	---	--	----------

Évfolyam: 10.

Az emberi test Reális testkép, empátia.			Óraszám: 40
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Testrészeink.	Három fő testrész megnevezése, bemutatása. A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése.	fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél, koponya, gerincoszlop, arckoponya, gerinc, csigolya, agykoponya, borda, végtag, csontok,	Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kért csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat.
Testünk vázrendszere, a gerinc.	A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön.		
Testünk izomrendszere.	A tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközön, majd saját magán.		
Belső szerveink. A szív.	A szív helyének bemutatása magán, pulzusmérés, a vérnyomásmérő bemutatása.	izomszív, vérkeringés, alacsony és magas	Megmutatni magán a szívét, a vérnyomásmérőt ismerni, a vérnyomásmérést eltérni. Ismerni, hogy a tüdő a

<p>A tüdő.</p> <p>Az emésztőrendszer.</p> <p>A kiválasztás.</p> <p>Az agy a gondolkodás szerve.</p> <p>Érzékszerveink és védelmük.</p> <p>Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt,időskor).</p>	<p>A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útvjáról (a dohányzás káros hatása).</p> <p>Beszélgetés a táplálék útvjáról és az emésztésről.</p> <p>A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán).</p> <p>Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve).</p> <p>Beszélgetés az érzékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fognéplás). Játékos gyakorlatok a fül, illetve szem kiiktatásával.</p> <p>Képek és makettek a fejlődési folyamatról, az élet fontosságának megértése. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és</p>	<p>vérnyomás, tüdő, légzés, táplálkozás, emésztés, vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés</p> <p>agy,</p> <p>szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás) veszélyhelyzetek (füst).</p> <p>Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések.</p>	<p>mellkasban foglal helyet, a tüdőszűrésen szükség szerint részt venni. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját.</p> <p>A vesék, húgyhólyag, vizelet szerepét (méregtelenítés) megérteni.</p> <p>Ismerni, hogy az agy a koponyában van, sportolás közben a fejet óvni kell. A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni.</p> <p>Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását.</p>
--	---	---	---

<p>Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.)</p> <p>Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.</p> <p>Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása.</p> <p>Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés. Veszélyes helyzetek elkerülése.</p> <p>Orvosi ügyelet, mentőkocsi.</p> <p>Biztonságos sportolás és munka.</p>	<p>önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. A tanult ismeretek rendszerezése.</p> <p>Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről.</p> <p>Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága.</p> <p>Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek.</p> <p>Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).</p>	<p>Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése.</p> <p>Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tableta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos,</p>	<p>Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni.</p> <p>Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).</p> <p>Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.</p>
---	--	---	--

Évfolyam: 10.

Egészségmegőrzés – Egészséges életmód Serdülőkori változások elfogadása, az egészséges táplálkozás és a testi egészség közötti összefüggés felismerése		Óraszám: 25	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás.</p> <p>Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése).</p> <p>Lelki változások.</p> <p>Testápolás</p> <p>Testi higiénia (pattanásos bőr, hajszírosodás). Fog és szájápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.)</p>	<p>Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás).</p> <p>Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai.</p> <p>Fényképek válogatása adott szempontok szerint.</p> <p>Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között). Szerepjáték.</p> <p>Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra).</p> <p>Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban.</p> <p>Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási</p>	<p>fertőzés, tünet, védőoltás,</p> <p>menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak),</p> <p>tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém), fodrász, körömmolló, reszelő,</p>	<p>Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak.</p> <p>Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra.</p> <p>Megismerni a legszükségesebb kozmetikumokat, és megtanulni azok helyes használatát.</p>

<p>A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre.</p> <p>Táplálkozás – zöldség és gyümölcsfogyasztás.</p> <p>Táplálkozás – tejtermékek.</p> <p>Táplálkozás – húsfogyasztás.</p> <p>Táplálkozás – édességek.</p> <p>Elhízás – diéta. Testedzés.</p>	<p>szokások felsorolása.</p> <p>Testápoló szerek felismerése, kiválasztása.</p> <p>Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik).</p> <p>Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.</p> <p>Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt.</p> <p>Húsárak felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hízlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása.</p> <p>Szavatosság, elkészítési módok.</p> <p>Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok).</p> <p>Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás).</p> <p>Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról.</p>	<p>étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, edzőterem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sült, főzött, vitamin,</p> <p>friss tej, tartós tej,</p> <p>hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott,</p> <p>cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség,</p>	<p>Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni.</p> <p>Ismerni, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul.</p>
--	---	---	---

<p>Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással.</p> <p>Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése. Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely).</p> <p>Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység). Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.</p>	<p>Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése.</p> <p>Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása.</p> <p>Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről.</p> <p>Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrásról (tartósítószer- allergia).</p> <p>Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.</p>	<p>étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés,</p> <p>tartósítószer, konzerv allergia, természetes tartósító anyagok, természetes konzerválás</p>	<p>Irányítással összeállítani korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora).</p> <p>Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell.</p> <p>Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi.</p> <p>Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.</p>
--	--	---	---

Évfolyam: 10.

<p>Élő természet – Élőlények és környezetük A sokféleség és a másság elfogadása. Az élő természet védelemének szükségessége, és ezzel kapcsolatos feladatai.</p>		<p>Óraszám: 25</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészeken élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk). A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése.</p> <p>Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján.</p> <p>A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb.</p>	<p>Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása.</p> <p>Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnek hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb.</p> <p>Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között).</p> <p>• • • •</p> <p>Feladatlapok megoldása.</p>	<p>bőrszín, arcberendezés,</p> <p>növényevő, húsevő, hasznos, kártevő,</p> <p>mérgező,</p>	<p>A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben.</p> <p>Tájékozottság a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, használatában, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján.</p>

<p>Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok).</p> <p>Az ember szerepe az élő természet megóvásában.</p> <p>Az ember környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem.</p> <p>Környezetvédő programok.</p> <p>Védett környezet. Nemzeti parkok</p> <p>Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése.</p> <p>Összefüggések felismerése, következtetések levonása.</p> <p>A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása.</p> <p>Tápláléklánc.</p>	<p>Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.</p> <p>Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). A tapasztalatok rendszerezése.</p> <p>Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók).</p> <p>Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert).</p> <p>Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrende­zések, tablók készítése.</p> <p>Képes „tápláléklánc” összeállítás.</p> <p>Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás.</p>	<p>felelősség, veszély, védőoltás, állatorvos,</p> <p>állatvédelem,</p> <p>Nemzeti park,</p> <p>tápláléklánc</p>	<p>Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért.</p> <p>Lehetőségei szerint óvni környezete élővilágát.</p> <p>Változatos táplálkozás szükségességét megérteni.</p>
--	--	--	---

Évfolyam: 10.

Élettelen környezet – környezeti ártalmak		Óraszám: 18	
Egyszerű összefüggések felismerése, személyes felelősség a környezetért.			
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>természet erői: víz, szél, tűz.</p> <p>Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok.</p> <p>Küzdelem a természet erői ellen.</p>	<p>Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése).</p> <p>Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása.</p> <p>Tankönyv képeinek értelmezése.</p> <p>Beszélgetés a szellő – szél – orkán – szélvész különbségeiről.</p> <p>Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása.</p> <p>Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve.</p> <p>Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról.</p> <p>A tankönyv képeinek értelmezése.</p> <p>Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében.</p>	<p>víz, árvíz, szellő, szél,</p> <p>orkán, szélvész, hurrikán, katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó, környezetvédelem, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, ősember, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina,</p>	<p>A víz életető és romboló hatásait ismerni.</p> <p>Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.</p> <p>Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.</p> <p>Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.</p> <p>Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos</p>

<p>Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).</p> <p>Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).</p> <p>Tiszta környezetünk.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok.</p> <p>Hulladék újrahasznosítás.</p>	<p>Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása.</p> <p>Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása.</p> <p>Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól</p> <p>Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról.</p> <p>Hulladékok csoportosítása.</p> <p>Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására.</p> <p>Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés.</p> <p>Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.</p>	<p>erdőtűz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atomkatasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések.</p> <p>tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz,</p> <p>tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, Légszennyeződés, gőz, gáz, pára.</p> <p>Környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés. Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.</p>	<p>teendőket ismerni. Észrevenni az elhasználódott levegőt, és megtanulni a szellőztetést. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén.</p> <p>Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.</p> <p>Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani.</p> <p>A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni.</p>
--	--	--	---

ÉNEK-ZENE

Célok és feladatok

- a ritmus, a zene, az ének, az együtt éneklés segítségével a tanulók számára közösségi élmény szerzése
- a klasszikus művek, az igényes kortárs zene és a magyar nép, valamint más nemzetek dalainak megismertetése
- a pozitív zenei élmények, gyakorlati tapasztalatok és a művészeti alapkultúra megszerzésének biztosítása
- esztétikai és érzelmi élmény nyújtás
- a zene iránti érdeklődés felkeltése
- a zenei képességek fejlesztése, zenei ízlésformálás, gátlásoldás
- a gyermekek érzelemlámpájának gazdagítása, hozzájárulás a személyiség sokoldalú fejlődéséhez
- a tanulók zenehallgatói magatartásának megalapozása
- lehetővé tenni az érzelmek kifejezésének, az ünnepek hangulatának megélését

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

- Zenei ízlés alakítása. Az éneklés és zenélés közösség formáló erejének megtapasztalása, a tanuló szabadidejének az aktív és passzív zenéléssel tartalmassá tétele.
- A tanuló tíz- tizenöt dalt (a dal hangulatának megfelelően, lehetőleg tisztán, pontos ritmusban, helyes szövegkezeléssel, formálással) egyénileg, vagy közösen előad.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Népdalok – Ünnepkörök dalai	17	17
Ritmus- és hallásfejlesztés	19	19
Zenehallgatás	36	36

Évfolyam: 9.

Népdalok – Ünnepkörök dalai Biztos szöveg és dallamtudás.			Óraszám: 17
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Magyar dalok. Más népek dalai. Magyar táncok.	Daltanulás: ismerkedés hazai és más népek dalaiival. Kétlépéses csárdás, galopp táncolása.	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok. Csárdás, galopp, Nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel.	Együttműködni a dal tanulásban. Az alkalomnak megfelelő dalt előadni. Részt venni közös táncban, a lépéseket utánozni.
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai. Nemzeti ünnepeink dalai.	Jeles ünnepekkel kapcsolatos dalok tanulása. Megemlékezés a Nemzeti ünnepekről, Himnusz, Szózat, toborzók éneklése.	Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak. A dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Az ünnep jelentőségét átérezni. A Himnusz és a Szózatot felismerni, énekelni.

Évfolyam: 9.

Ritmus- és hallásfejlesztés Ritmushangszerek használata éneklés közben., megosztott figyelem.		Óraszám: 19	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével. Ritmus, dallamtöredék alapján dal felismerése – versenyek, analóg feladatok adása egymásnak.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen, élénken, lassan, gyorsan,	Dalokat a tempó és dinamika pontos visszaadásával énekelni.
Ritmushangszerek használata.	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése.	cintányér, dobok, triangulum, maracas, agogo, bongó, dobok, csörgődob,	Ismerni és használni a ritmushangszereket.
Tempóérezkeltető gyakorlatok.	Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése. Dallam és tempó követése.	Szöveg, dallam, ritmus,	Az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel kísélni. Észrevenni a dalokban a hangmagasságbeli különbségeket.
Hang- és hallásfejlesztés.	Hangmagasság differenciálása. Dalok összekapcsolása dal, szöveg, zene, ritmus szerint.	hangszín, hangerő, skálázás, halk, lágy, zümmögő, hangos,	
Táncok. Táncok eltérő zenére.	Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása. Diszkó tánc, régi korok táncai (keringő, csárdás).	érintés, bújás, körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás,	Részt venni a közös táncban, a ritmust érezni a lépéseket utánozni.

Évfolyam: 9.

Zenehallgatás Alkalomnak megfelelő zene választása.			Óraszám: 36
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Népdal.	Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése (dalok felismerése dallamuk alapján).	Dalban szereplő népies kifejezések magyarázata. A dalban szereplő ismeretlen szavak, szófordulatok.	Zenét figyelmesen hallgatni.
Műdal. Dallamok, dallamrészletek felismerése.	Műdal hallgatása (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, együtténeklés az előadóval).	Táncdal, tánczenekar, szólóénekes, dallam, feldolgozás, részlet	A már tanult dallamokat felismerni.
Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban. Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.	Táncdal, tánczene hallgatása különböző feldolgozásban. Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása.	énekes, énekszólam, hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szimfónia, hangszerek nevei, zeneszerzők, előadók, szólások, ritmus, tánc, hangzás, szólóénekes, magasabb, mélyebb dallamjárás	A különböző feldolgozásokban az azonosságokat felismerni. Hallott dallamrészlet felismerése.
Közismert komolyzenei részletek meghallgatása. (Egy kiállítás képei. Örömdá. Passió. Péter és a farkas). Zenés darabok megismerése (Macskák, A dzsungel könyve, István a király, János vitéz)	A zene hatásának megbeszélése. Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből. Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).		

Évfolyam: 10.

Népdalok – Ünnepkörök dalai Biztos szöveg és dallamtudás.			Óraszám: 17
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Magyar dalok. Más népek dalai. Magyar táncok.	Daltanulás: ismerkedés hazai és más népek dalaiival. Kétlépéses csárdás, galopp táncolása.	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok. Csárdás, galopp, Nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel.	Együttműködni a daltanulásban. Az alkalomnak megfelelő dalt előadni. Részt venni közös táncban, a lépéseket utánozni.
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai. Nemzeti ünnepeink dalai.	Jeles ünnepekkel kapcsolatos dalok tanulása. Megemlékezés a Nemzeti ünnepekről, Himnusz, Szózat, toborzók éneklése.	Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak. A dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Az ünnep jelentőségét átérezni. A Himnusz és a Szózatot felismerni, énekelni.

Évfolyam: 10.

Ritmus- és hallásfejlesztés Ritmushangszerek használata éneklés közben., megosztott figyelem.		Óraszám: 19	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével. Ritmus, dallamtöredék alapján dal felismerése – versenyek, analóg feladatok adása egymásnak.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen, élénken, lassan, gyorsan,	Dalokat a tempó és dinamika pontos visszaadásával énekelni.
Ritmushangszerek használata.	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése.	cintányér, dobok, triangulum, maracas, agogo, bongó, dobok, csörgődob,	Ismerni és használni a ritmushangszereket.
Tempóérezkeltető gyakorlatok.	Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése. Dallam és tempó követése.	Szöveg, dallam, ritmus,	Az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel kíséрни. Észrevenni a dalokban a hangmagasságbeli különbségeket.
Hang- és hallásfejlesztés.	Hangmagasság differenciálása. Dalok összekapcsolása dal, szöveg, zene, ritmus szerint.	hangszín, hangerő, skálázás, halk, lágy, zümmögő, hangos,	
Táncok. Táncok eltérő zenére.	Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása. Diszkó tánc, régi korok táncai (keringő, csárdás).	érintés, bújás, körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás,	Részt venni a közös táncban, a ritmust érezni a lépéseket utánozni.

Évfolyam: 10.

Zenehallgatás Alkalomnak megfelelő zene választása.			Óraszám: 36
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Népdal.</p> <p>Műdal.</p> <p>Dallamok, dallamrészletek felismerése.</p> <p>Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban.</p> <p>Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.</p> <p>Közismert komolyzenei részletek meghallgatása. (Egy kiállítás képei. Örömóda. Passió. Péter és a farkas).</p> <p>Zenés darabok megismerése (Macskák, A dzsungel könyve, István a király, János vitéz)</p>	<p>Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése (dalok felismerése dallamuk alapján).</p> <p>Műdal hallgatása (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, együtténeklés az előadóval).</p> <p>Táncdal, tánczene hallgatása különböző feldolgozásban.</p> <p>Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása.</p> <p>A zene hatásának megbeszélése.</p> <p>Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből.</p> <p>Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).</p>	<p>Dalban szereplő népies kifejezések magyarázata. A dalban szereplő ismeretlen szavak, szófordulatok.</p> <p>Táncdal, tánczenekar, szólóénekes, dallam, feldolgozás, részlet</p> <p>énekes, énekszóló, hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szimfónia, hangszerek nevei, zeneszerzők, előadók, szólóénekes, ritmus, tánc, hangzás, szólóénekes, magasabb, mélyebb dallamjárás</p>	<p>Zenét figyelmesen hallgatni.</p> <p>A már tanult dallamokat felismerni.</p> <p>A különböző feldolgozásokban az azonosságokat felismerni.</p> <p>Hallott dallamrészlet felismerése.</p>

ÁBRÁZOLÁS-ALAKÍTÁS

Célok és feladatok

- Alapozza meg a funkcióról motivációs háttérével a különböző ábrázoló- alakító tevékenységekben az alkotóképességet.
- Alakuljon ki és fejlődjön a kreatív önkifejezés igénye a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.
- Fejlődjön a tanulók képzelőereje, fantáziája.
- Figyeljék és ismerjék meg pontosan környezetüket, fejlődjön a figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika
- Tapasztalati élményeik alapján tevékenykedjenek szívesen, fejlődjön alkotásvágyuk.
- Alakuljon ki a tanuló pozitív énképe a felfedezések és a siker örömeivel fejlődjön, önismerete.
- A tantárgy szemléletformáló hatása által fejlődjön a tanuló esztétikai érzéke.
- Tárgyak, cselekvések, jelenségek megfigyeltetése, építészeti és művészeti értékek megismertetése.
- Az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközök, anyagok megismertetése és megnevezése, az anyagokról szerzett tapasztalatok összegyűjtése
- Tantárgyi ismeretek bővítése, ismerkedés a műalkotásokkal, tantárgy-specifikus jártasságok, készségek fejlesztése.
- Hagyományápolás, népszokásokról, nevezetesen napokról való ismeretek folyamatos bővítése.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló

- képes esztétikus dísz- és használati tárgyak létrehozására,
- képes életkorának megfelelő szintű jártasság megszerzésére, a technikai eljárásokban (rajzolásban, festésben, mintázásban, tárgykészítésben),
- képes személyes és közös élmények, érzelmek, emlékek megjelenítésére képi formában,
- megismeri a művészi alkotások, népművészeti tárgyak, helyi hagyományok alapjait.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Vizuális ábrázolás	27	27
Komplex alakító tevékenységek	30	30
Népünk művészete	10	10
Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	5	5

Évfolyam: 9.

Vizuális ábrázolás Saját alkotás létrehozásának öröme, érzelmek megjelenése az alkotásokban.		Óraszám: 27	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>Festés</p> <p>Rajzolás-színezés</p>	<p>A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros).</p> <p>A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon.</p> <p>Ünnepi dekoráció készítése (közös munka).</p> <p>Festés zenére, szabadon – a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával (nagy méretű papíron).</p> <p>Saját élmények megörökítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával.</p> <p>Közös élmények (tábor, kirándulás) megörökítése – csoportmunka.</p> <p>A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után: gyümölcsök, virágok, tájábrázolások, portré (fej), emberalak, mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása.</p> <p>Illusztráció készítése különböző irodalmi alkotásokhoz (vers, mese).</p>	<p>Színek. Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak (derítés, tompítás, kiemelés).</p> <p>Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Az illusztrált mű vagy esemény témája alapján.</p> <p>Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok.</p> <p>Ritmus, hangerő, hangmagasság. Ünnepek szimbólumai. Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése.</p> <p>Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.</p>	<p>Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit.</p> <p>Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását.</p> <p>Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait.</p> <p>Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában.</p> <p>Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését.</p> <p>Közös tevékenységben együttműködni.</p>

Évfolyam: 9.

Komplex alakító tevékenységek Önálló alkotás.			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Anyagvizsgálat.	<p>Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint.</p> <p>Marionett baba készítése (agyagfej és végtagok, textil test, fagyöngy). Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése. Agyagtálak, poharak készítése, díszítése. Ünnepi asztaldekoráció készítés: gyertyatartó, váza, szalvétatartó agyagból. Edényalátét készítés: festett csempe. Gombmozaik készítés. Fonalkompozíció ragasztással.</p>	<p>Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termés, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). A különböző anyagfajták megnevezése. Jellemző tulajdonságaikra vonatkozó fogalmak (üveg, fa, fém, műanyag, textil, stb.). Gyakori felhasználási területeik.</p> <p>Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.</p>	<p>Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait.</p>

Tárgyak (játékok, képek) készítése.	<p>Különböző műanyag flakonokból babaház, madáretető, stb. kialakítása kivágással.</p> <p>Terménybáb készítés.</p> <p>Kéreg-termény kompozíció.</p> <p>Szárított növény festése mártással, ebből ikebana készítés háncs, kéreg felhasználásával (asztaldísz, kép).</p> <p>Díszszalvéta pecsételéssel, nyomdázással.</p> <p>Díszterítő festés sablonnal, vagy nyomómintával.</p> <p>Poháralátét készítés, vágás, ragasztás vagy festés.</p> <p>Ünnepi papírdekoráció.</p> <p>Papírhajtogatás: díszboríték</p> <p>Papírkompozíció: üdvözlő kártya.</p>	Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.	Irányítással elkészíteni különböző tárgyakat.
-------------------------------------	--	--	---

Évfolyam: 9.

Népünk művészete Népművészeti alkotások felismerése.			Óraszám: 10
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Népművészeti alkotások fajtái. A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megismerése.	Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése. Alkotók megfigyelése munka közben. Nevezetes ünnepek „Jeles napok” jellegzetes magyar népszokásokkal kapcsolatos tárgyak, ábrázolások gyűjtése, készítése (viselet).	Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrművesség.	Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni.

<p>Ismerkedés népszokásainkkal (szüreti bál, aratással kapcsolatos szokások, vásárok, esküvők).</p>	<p>Régi falusi hétköznapiak, munkavégzéssel kapcsolatos eszközök (tájház, skanzen), ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. pásztorbot, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése, néprajzi tárgyú filmek megtekintése. Tanulmányi kirándulás, helyi kiállítások, gyűjtemények meglátogatása, látogatás a Néprajzi Múzeumban, néprajzi tárgyú kiállításokon. (Alkalmhoz kötődött kirakodó vásár meglátogatása, élmények megbeszélése – Mesterségek ünnepe.)</p>	<p>Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.</p>	<p>Irányítással népszokásainkat megismerni.</p>
---	--	---	---

Évfolyam: 9.

<p>Elemi ismeretek művészeti alkotásokról Színek és érzelmek közötti kapcsolat felfedezése.</p>		<p>Óraszám: 5</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Művészeti alkotások megtekintése. Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben.</p>	<p>Múzeumlátogatás Albumok, kiadványok, reprodukciók szemléltetése, a művek által nyújtott gondolatok, érzelmek, vélemények közlése. Lehetőség szerint: művészek megfigyelése alkotás közben (műterem-látogatás, utcai művészek megfigyelése munka közben).</p>	<p>Egyszerű esztétikai fogalmak. Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus, szobrász, dombormű).</p>	<p>Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).</p>

Évfolyam: 10.

Vizuális ábrázolás Saját alkotás létrehozásának öröme, érzelmek megjelenése az alkotásokban.		Óraszám: 27	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Festés	<p>A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros).</p> <p>A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon.</p> <p>Ünnepi dekoráció készítése (közös munka).</p> <p>Festés zenére, szabadon – a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával (nagy méretű papíron).</p> <p>Saját élmények megörökítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával.</p> <p>Közös élmények (tábor, kirándulás) megörökítése – csoportmunka.</p>	<p>Színek. Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak (derítés, tompítás, kiemelés).</p> <p>Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Az illusztrált mű vagy esemény témája alapján.</p>	<p>Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit.</p> <p>Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását.</p> <p>Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait.</p>
Rajzolás-színezés	<p>A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után: gyümölcsök, virágok, tájábrázolások, portré (fej), emberalak,</p> <p>mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása.</p> <p>Illusztráció készítése különböző irodalmi alkotásokhoz (vers, mese).</p>	<p>Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok.</p> <p>Ritmus, hangerő, hangmagasság. Ünnepek szimbólumai. Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése.</p> <p>Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.</p>	<p>Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában.</p> <p>Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését.</p> <p>Közös tevékenységben együttműködni.</p>

Évfolyam: 10.

Komplex alakító tevékenységek Önálló alkotás.			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Anyagvizsgálat.	<p>Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint.</p> <p>Marionett baba készítése (agyagfej és végtagok, textil test, fagyöngy). Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése. Agyagtálak, poharak készítése, díszítése. Ünnepi asztaldekoráció készítés: gyertyatartó, váza, szalvétatartó agyagból. Edényalátét készítés: festett csempe. Gombmozaik készítés. Fonalkompozíció ragasztással.</p>	<p>Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termés, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). A különböző anyagfajták megnevezése. Jellemző tulajdonságaikra vonatkozó fogalmak (üveg, fa, fém, műanyag, textil, stb.). Gyakori felhasználási területeik.</p> <p>Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.</p>	<p>Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait.</p>

Tárgyak (játékok, képek) készítése.	<p>Különböző műanyag flakonokból babaház, madáretető, stb. kialakítása kivágással.</p> <p>Terménybáb készítés.</p> <p>Kéreg-termény kompozíció.</p> <p>Száritott növény festése mártással, ebből ikebana készítés háncs, kéreg felhasználásával (asztaldísz, kép).</p> <p>Díszszalvéta pecsételéssel, nyomdázással.</p> <p>Díszterítő festés sablonnal, vagy nyomómintával.</p> <p>Poháralátét készítés, vágás, ragasztás vagy festés.</p> <p>Ünnepi papírdekoráció.</p> <p>Papírhajtogatás: díszboríték</p> <p>Papírkompozíció: üdvözlő kártya.</p>	Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.	Irányítással elkészíteni különböző tárgyakat.
-------------------------------------	--	--	---

Évfolyam: 10.

Népünk művészete Népművészeti alkotások felismerése.		Óraszám: 10	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Népművészeti alkotások fajtái. A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megismerése.	Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése. Alkotók megfigyelése munka közben. Nevezetes ünnepek „Jeles napok” jellegzetes magyar népszokásokkal kapcsolatos tárgyak, ábrázolások gyűjtése, készítése (viselet).	Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrművesség.	Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni.

<p>Ismerkedés népszokásainkkal (szüreti bál, aratással kapcsolatos szokások, vásárok, esküvők).</p>	<p>Régi falusi hétköznapiak, munkavégzéssel kapcsolatos eszközök (tájház, skanzen), ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. pástorbót, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése, néprajzi tárgyú filmek megtekintése.</p> <p>Tanulmányi kirándulás, helyi kiállítások, gyűjtemények meglátogatása, látogatás a Néprajzi Múzeumban, néprajzi tárgyú kiállításokon. (Alkalmhoz kötődött kirakodó vásár meglátogatása, élmények megbeszélése – Mesterségek ünnepe.)</p>	<p>Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.</p>	<p>Irányítással népszokásainkat megismerni.</p>
---	--	---	---

Évfolyam: 10.

<p>Elemi ismeretek művészeti alkotásokról Színek és érzelmek közötti kapcsolat felfedezése.</p>		<p>Óraszám: 5</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Művészeti alkotások megtekintése.</p> <p>Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben.</p>	<p>Múzeumlátogatás</p> <p>Albumok, kiadványok, reprodukciók szemléltetése, a művek által nyújtott gondolatok, érzelmek, vélemények közlése. Lehetőség szerint: művészek megfigyelése alkotás közben (műterem-látogatás, utcai művészek megfigyelése munka közben).</p>	<p>Egyszerű esztétikai fogalmak.</p> <p>Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus, szobrász, dombormű).</p>	<p>Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).</p>

INFORMÁCIÓS ESZKÖZÖK HASZNÁLATA

Célok és feladatok

- Felkelteni a tanuló érdeklődését a számítógépek és az irodatechnikai eszközök iránt.
- Bemutatni az eszközök sokszínűségét, gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a munkában.
- Ismerni a számítógép üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait.
- Használni az irodai munkában előforduló eszközöket.
- Teremtsen lehetőséget a számítógép használata az egyéni ütemű tanulásra, az utasítások pontos végrehajtására.
- Az informatikai eszközöket tudatosan, célnak megfelelően használni.
- A számítógép részeinek, működésének megismerése.
- Grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása.
- Különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítása egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.
- Irodatechnikai készülékek működésének megismerése.
- A számítógép részeinek, működésének megismerése.
- Grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása.
- Irodatechnikai készülékek megismerése, a megismert készülékek szabályos működtetése.
- Különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítása, egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló képes

- a környezetében meglévő számítástechnikai eszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára,
- a technikai fejlődés által biztosított lehetőségek sikeres alkalmazására (segítséggel, irányítással),
- szabadidejének tartalmas eltöltésére az információs eszközök alkalmazásával, a számítógépes függőség kialakulásának elkerülésére,
- az egészség megóvásának szem előtt tartására az eszközök használata során.

Értékelés: félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör	9. osztály	10. osztály
Számítógép-kezelés	10	10
Irodatechnika	15	15
Dokumentumkészítés	30	30
Játékprogramok	17	17

Évfolyam: 9.

Számítógép-kezelés Tájékozódás a billentyűzeten, vizualitás.			Óraszám: 10
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal.</p> <p>Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések.</p> <p>Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat – internet).</p> <p>Közösségi oldalak használata.</p> <p>Levelezés.</p> <p>Csetelés (telefonálás számítógép használatával).</p> <p>Etikai elvek rögzítése.</p>	<p>A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a szennyeződésektől – por, hő, folyadék).</p> <p>Teendők váratlan helyzetekben.</p> <p>A kifejezések mögötti tartalmak rövid lényegének megértése, kipróbálása a gyakorlatban (mentés – mentett, nem mentett tartalom keresése, könyvtár fogalma – saját könyvtár, más könyvtára, jelszó – a jelszó lényege, jelentősége).</p> <p>A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése – saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság).</p> <p>Közösségi oldalakra kapcsolódás segítségével, a kapcsolódás, adatok felrakása, kapcsolat létesítése.</p> <p>E-mail cím létesítése, levelezés társakkal.</p> <p>A lehetséges (meglévő) technikával egyéb kapcsolat létesítése, fogadás, elutasítás.</p> <p>Óvatosság a kapcsolatok létesítése során.</p> <p>Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog,</p>	<p>A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezés, egér, billentyű, kattintás</p>	<p>A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni.</p> <p>A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni.</p> <p>Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni.</p> <p>A felállított szabályokat tiszteletben tartani.</p>

<p>A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása.</p>	<p>intim szféra, időkorlátok elfogadása).</p> <p>Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése.</p> <p>Ismeretlen honlapok használatának elutasítása.</p> <p>Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása.</p> <p>Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása)</p>		<p>Az egészséget kímélve használni a számítógépet.</p>
---	---	--	--

Évfolyam: 9.

<p>Irodatechnika Biztos készülékhasználat.</p>		<p>Óraszám: 15</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”).</p> <p>Ismerős számot hívni, röviden, lényegét közölni. Segélykérő telefonszámot ismerni.</p> <p>CD- és DVD-lejátszó használata segítséggel. (CD/DVD a számítógépen.)</p>	<p>Telefonkészülékek. Telefonhívás kezdeményezése, elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása.</p> <p>CD- (DVD-) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja.</p> <p>CD-lemezek kiválasztása, lejátszása.</p>	<p>Elektromos hálózat, elem, halk – hangos, tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás,</p> <p>CD (DVD), szabályos működés, érzékeny a hőre, karcolásra, CD-lemez, kiad, betesz,</p>	<p>Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése).</p> <p>CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni.</p>

<p>MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata.</p>	<p>A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása (időtartam, hangerő).</p>		
<p>A készüléket szakszerűen használni.</p>			
<p>Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális fényképezés).</p>	<p>Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval. Az elkészült képek meg szemlélése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása.</p>	<p>film, filmbefűzés, vaku, másolás, fényérzékeny, átállítás, nagyítás, kicsinyítés,</p>	<p>A fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés).</p>
<p>Fénymásolás (segítséggel). Nyomtatás (segítséggel).</p>	<p>Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül. Kisebb feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása. A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése). Az előzetesen elkészített dokumentum (levél, önéletrajz, meghívó) kinyomtatása.</p>	<p>nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas,</p>	<p>Fénymásolás segítséggel, fénymásolást figyelemmel kíséрни (a papírtöltés és az elkészült munka észlelése). Nyomtatás (segítséggel).</p>

Évfolyam: 9.

Dokumentumkészítés Próbálkozás, egyéni megoldások keresése.			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása. Szöveg- és ábrakészítés. Egyéni alkotás készítése. Az elkészült dokumentum elhelyezése a könyvtárban.	Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel. Szöveg változtatása formailag (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés), tartalmilag (hibák javítása, szövegrészek törlése). Dokumentum szerkesztése, ábra rajzolása, kép beillesztése (képes- rajzos-szöveges alkotások készítése előre megbeszélte témában – plakát készítése iskolai ünnepélyre). Önéletrajz, levél írása. Színválasztás, színezés, törlés, A célnak megfelelően a szöveg stílusának, nagyságának változtatása (levél barátoknak, tanárnak, szülőnek). Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli megnyitása, a tartalom módosítása.	Betű- és számbillentyű, vonal, ecset, színek, pontos másolás, magánjellegű adatok, önéletrajz,	Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel). Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni.

Évfolyam: 9.

Játékprogramok Biztos téri ismeretek, türelem.			Óraszám: 17
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Eltérő típusú játékprogramok megismerése. A játékok körét bővíteni.	A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel, külső eszközzel). Egyszerű internetes játékok felkutatása, megismerése Egyszerű internetes játékok játszása a géppel, társsal (sakk, memory, pasziánsz). Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban). Képek készítése (néhány kocka rajzfilm) segítséggel.	A megismert játék elnevezése, a játszáshoz szükséges fogalmak ismerete	A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.

Évfolyam: 10.

Számítógép-kezelés Tájékozódás a billentyűzeten, vizualitás.			Óraszám: 10
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
<p>A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal.</p> <p>Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések.</p> <p>Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat – internet).</p> <p>Közösségi oldalak használata.</p> <p>Levelezés.</p> <p>Csetelés (telefonálás számítógép használatával).</p> <p>Etikai elvek rögzítése.</p>	<p>A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a szennyeződésektől – por, hő, folyadék).</p> <p>Teendők váratlan helyzetekben.</p> <p>A kifejezések mögötti tartalmak rövid lényegének megértése, kipróbálása a gyakorlatban (mentés – mentett, nem mentett tartalom keresése, könyvtár fogalma – saját könyvtár, más könyvtára, jelszó – a jelszó lényege, jelentősége).</p> <p>A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése – saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság).</p> <p>Közösségi oldalakra kapcsolódás segítséggel, a kapcsolódás, adatok felrakása, kapcsolat létesítése.</p> <p>E-mail cím létesítése, levelezés társakkal.</p> <p>A lehetséges (meglévő) technikával egyéb kapcsolat létesítése, fogadás, elutasítás.</p> <p>Óvatosság a kapcsolatok létesítése során.</p> <p>Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog,</p>	<p>A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezés, egér, billentyű, kattintás</p>	<p>A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni.</p> <p>A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni.</p> <p>Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni.</p> <p>A felállított szabályokat tiszteletben tartani.</p>

<p>A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása.</p>	<p>intim szféra, időkorlátok elfogadása).</p> <p>Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése.</p> <p>Ismeretlen honlapok használatának elutasítása.</p> <p>Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása.</p> <p>Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása)</p>		<p>Az egészséget kímélve használni a számítógépet.</p>
---	---	--	--

Évfolyam: 10.

<p>Irodatechnika Biztos készülékhasználat.</p>		<p>Óraszám: 15</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”).</p> <p>Ismerős számot hívni, röviden, lényegét közölni. Segélykérő telefonszámot ismerni.</p> <p>CD- és DVD-lejátszó használata segítséggel. (CD/DVD a számítógépen.)</p>	<p>Telefonkészülékek. Telefonhívás kezdeményezése, elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása.</p> <p>CD- (DVD-) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja.</p> <p>CD-lemezek kiválasztása, lejátszása.</p>	<p>Elektromos hálózat, elem, halk – hangos, tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás,</p> <p>CD (DVD), szabályos működés, érzékeny a hőre, karcolásra, CD-lemez, kiad, betesz,</p>	<p>Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése).</p> <p>CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni.</p>

MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata.	A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása (időtartam, hangerő).		
A készüléket szakszerűen használni.			
Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális fényképezés).	Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval.	film, filmbefűzés, vaku, másolás, fényérzékeny, átállítás, nagyítás, kicsinyítés,	A fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés).
	Az elkészült képek meg szemléltetése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása.		
Fénymásolás (segítséggel). Nyomtatás (segítséggel).	Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül.	nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas,	Fénymásolás segítséggel, fénymásolást figyelemmel kíséreni (a papírtöltés és az elkészült munka észlelése). Nyomtatás (segítséggel).
	Kiseb feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása.		
	A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése). Az előzetesen elkészített dokumentum kinyomtatása.		

Évfolyam: 10.

Dokumentumkészítés		Óraszám: 30	
Próbálkozás, egyéni megoldások keresése.			
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása.	Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészek alkotása a számítógéppel.	Betű- és számbillentyű, vonal, ecset, színek, pontos másolás, magánjellelű adatok, önéletrajz,	Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel).
	Szöveg változtatása formailag (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés), tartalmilag (hibák javítása, szövegrészek törlése).		

Szöveg- és ábrakészítés.	Dokumentum szerkesztése, ábra rajzolása, kép beillesztése (képes- rajzos-szöveges alkotások készítése előre megbeszéltem témában – plakát készítése iskolai ünnepélyre). Önéletrajz, levél írása.		
Egyéni alkotás készítése.	Színválasztás, színezés, törlés, A célnak megfelelően a szöveg stílusának, nagyságának változtatása (levél barátnak, tanárnak, szülőnek).		Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni.
Az elkészült dokumentum elhelyezése a könyvtárban.	Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli megnyitása, a tartalom módosítása.		

Évfolyam: 10.

Játékprogramok Biztos téri ismeretek, türelem.			Óraszám: 17
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Eltérő típusú játékprogramok megismerése. A játékok körét bővíteni.	A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel, külső eszközzel). Stratégiai játékok (hosszabb ideig, egyre bővülő tartalommal). Stratégiai játékok játszása a géppel, hálózat segítségével, társsal (sakk, memory, pasziánsz). Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban). Képek készítése (néhány kocka rajzfilm) segítséggel.	A megismert játék elnevezése, a játszáshoz szükséges fogalmak ismerete	A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.

TESTNEVELÉS

Célok és feladatok

- A tantárgy elsődleges célja a rendszeres mozgás, testedzés és az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata.
- Az általános iskolai testnevelés során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése, pontosítása, tudatosítása, alapmozgások gyakorlása.
- Ritmus és sorrend megtartása mozgásos feladatokban.
- Mozdalmas tevékenységgel a tartási hibákat korrigálni, a motorikus képességek fejlesztése, az egészséges testi fejlődés biztosítása, testi fejlődés zavarainak korrekciója.
- A sportjátékokhoz szükséges elemi és tájékozódási képességek /figyelem/ fejlesztése.
- A munkatevékenység során szükséges ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése.
- Sportversenyek elemeinek elsajátítása, labda-biztonság növelése, felkészülés iskolai sportversenyekre.
- Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése. Növekvő elem és ütemszámú mozgássorok elsajátítása.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

- A tantárgy az erkölcsi nevelés területén fontos szerepet játszik a szabályok, szabályosság ismeretének megerősítésében, a magatartásszabályozás befolyásolásában.
- Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén segíti az önismeret, önelfogadás képességét, a segítségnyújtásra és elfogadásra való törekvést.
- A testi és lelki egészségre nevelés területén segíti az egészséges testmozgás és a fizikai aktivitás iránti igény folyamatosságát.
- A testnevelés tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a verbális utasítások megértéséhez, a mozgások bemutatás vagy szóbeli irányítás alapján minél pontosabban és differenciáltabban történő kivitelezéséhez.
- A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret:

Tematikai egység	9. osztály	10. osztály
Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	35	35
Gimnasztikai gyakorlatok	30	30
Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	40	40
Labdás gyakorlatok	30	30
Sportjátékok elemei	45	45

Évfolyam: 9.

Rendgyakorlatok, téri tájékozódás Egymáshoz való alkalmazkodóképesség. Az együttmozgás élménye.			Óraszám: 35
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Sorakozás Járások Testfordulatok Menetelés	Sorakozó magasság szerint. Járás egysoros, kétsoros, hámsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás. Járás lábujjhegyen, sarkon. Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra. (Irányítással) Menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás jobb, baloldal érzékelése. Vezényszavak megértése. Menetelés zenére, ritmustartás, ritmusváltás adott jelre.	nyit, zár, jobb, bal, igazodás, sorbontás, magas, alacsony	Önállóan sorakozni, az irányokat ismerni A gyakorlatokat egyre pontosabban végrehajtani

Évfolyam: 9.

Gimnasztikai gyakorlatok Biztos mozgáskoordináció. Utasítás pontos végrehajtása			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Két-három mozgáselem összekapcsolása.	Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés. Négy ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps	négyütemű gyakorlat, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás,	Gyakorlatokat kitartoan végezni, a hibákat javítani. Izmokat erősíteni

Kéziszer- és szabadgyakorlatok.	fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.) Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó, buzogány, karika, alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok vezényszavak, számolás, zene segítségével. Begyakorolt gyakorlatsorok zenére, a testtartás, és ütemtartás figyelembe vételével.	négyütemű gyakorlat, kéziszerek	
---------------------------------	--	---------------------------------	--

Évfolyam: 9.

Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok Erőnlét fejlesztése. A mozgás összerendezettsége		Óraszám: 40	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Guggolás Kúszás, mászás Függeszkedés Távolugrás Guruló átfordulás előre, hátra Állórajt, futás Egyensúlyozó járás	Guggoló járás, kúszás padok között, mászás kötélén, bordásfalon, kúszás akadályok között, mászás akadályon át bordásfal gyakorlatok (függeszkedés), egy lábról elrugaskodás távolugrás nekifutásból, sorozatban guruló átfordulások (guruló átfordulás előre sorozatban, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra), állórajtból versenyfutás, helyben rugózásból elrugaskodás, ,30-60 m-es versenyfutás állórajtból, egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.	gyakorlatok megnevezése, sorozat, állórajt, tevékenységek megnevezése, méter,	Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni. Egyszerű utasításokat megérteni.

Évfolyam: 9.

Labdás gyakorlatok Önzetlen játék. Céltudatosság			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Kislabda dobás Átadások Labdavezetés	Kislabda dobás, álló helyzetből. Célba dobás (kosár, kapu, céltábla). Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. Váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések. Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése. Dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó felső dobás, lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.	gyakorlatok megnevezése, váltott kéz, dobóterpesz, labdavezetés,	Egyre pontosabban labdát vezetni, célba juttatni (kézzel, lábbal). Szabályokat megérteni, betartani. Labdát vezetni egyre biztosabban.

Évfolyam: 9.

Sportjátékok elemei Szabálykövetés. Csapatpszellelem fontossága			Óraszám: 45
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Kosárlabda, röplabda, zsinórlabda Pingpong Labdarúgás	Alapállás – megindulás - megállás, labdavezetés, kosárra dobás, védekezés, pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás, alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kapura lövés, labda védeése,	sportágak megnevezése, kosárpálánk, kosár, kosárlabda, szerva, szerválás, kapu, gól, tevékenységek megnevezése, kétkezes mellső átadás	Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kíséni. Rendszeresen sportolni. Betartani a sportjátékok elemi szabályait, és az eszközöket rendeltetésszerűen, balesetmentesen használni.

<p>Tollaslabda, szivacsabla.</p> <p>Roller, kerékpár, gördeszka, görkorcsolya, szánkó használata</p> <p>Kidobós</p> <p>Teke, kugli, biliárd</p> <p>Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása</p>	<p>szivacsabla, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára.</p> <p>Az időjárásnak megfelelő sporteszközök használata, az eszközök rendeltetésszerű használata, karbantartása, tárolása.</p> <p>Egyéni- és csapatversenyek rendezése, kulturált szurkolás (eredményhirdetés, cím megvédése, visszavágó).</p> <p>Kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét- és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése</p>		<p>A szabályokat minél pontosabban betartani.</p>
--	--	--	---

Évfolyam: 10.

<p>Rendgyakorlatok, téri tájékozódás</p> <p>Egymáshoz való alkalmazkodóképesség. Az együttmozgás élménye.</p>			<p>Óraszám: 35</p>
<p>Ismeretek</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény</p>
<p>Sorakozás</p> <p>Járások</p> <p>Testfordulatok</p> <p>Menetelés</p>	<p>Sorakozó magasság szerint.</p> <p>Járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás.</p> <p>Járás lábujjhegyen, sarkon.</p> <p>Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra. (Irányítással)</p> <p>Menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás jobb, baloldal érzékelése.</p> <p>Vezényszavak megértése.</p> <p>Menetelés zenére, ritmustartás, ritmusváltás adott jelre.</p>	<p>nyit, zár, jobb, bal, igazodás, sorbontás, magas, alacsony</p>	<p>Önállóan sorakozni, az irányokat ismerni</p> <p>A gyakorlatokat egyre pontosabban végrehajtani</p>

Évfolyam: 10.

Gimnasztikai gyakorlatok Biztos mozgáskoordináció. Utasítás pontos végrehajtása		Óraszám: 30	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Két-három mozgáselem összekapcsolása.	Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés. Négy ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.)	négyütemű gyakorlat, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás, négyütemű gyakorlat, kéziszerek	Gyakorlatokat kitartóan végezni, a hibákat javítani. Izmokat erősíteni
Kéziszer- és szabadgyakorlatok.	Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó, buzogány, karika, alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok vezényszavak, számolás, zene segítségével gyakorolt gyakorlatsorok zenére, a testtartás, és ütemtartás figyelembe vételével.		Kéziszereket megfelelően használni

Évfolyam: 10.

Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok Erőnlét fejlesztése. A mozgás összerendezettsége		Óraszám: 40	
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Guggolás	Guggoló járás,		
Kúszás, mászás	kúszás padok között, kúszás akadályok között, mászás akadályon át, mászás kötélén, bordásfalon,	gyakorlatok megnevezése, sorozat, állórajt, tevékenységek megnevezése, méter,	Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni.
Függeszkedés	bordásfal gyakorlatok (függeszkedés), mászás kötélén, bordásfalon,		

Guruló átfordulás előre, hátra	Sorozatban guruló átfordulások (guruló átfordulás előre sorozatban, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra),		Egyszerű utasításokat megérteni.
Állórajtból versenyfutás	állórajtból versenyfutás, 30-60 m-es versenyfutás állórajtból,		
Távolugrás	helyben rugózásból elrugaszkodás, egy lábról elrugaszkodás távolugrás nekifutásból,		
Egyensúlyozó járás	egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.		

Évfolyam: 10.

Labdás gyakorlatok Önzetlen játék. Céltudatosság			Óraszám: 30
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Kislabda dobás	Kislabda dobás, álló helyzetből. Célba dobás (kosár, kapu, céltábla).		
Átadások	Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. Váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések.	gyakorlatok megnevezése, váltott kéz, dobóterpesz, labdavezetés,	Egyre pontosabban labdát vezetni, célba juttatni (kézzel, lábbal). Szabályokat megérteni, betartani.
Labdavezetés	Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése. Terpeszből kidobás, célba dobás, alsó felső dobás, lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.		Labdát vezetni egyre biztosabban.

Évfolyam: 10.

Sportjátékok elemei Szabálykövetés. Csapatszellem fontossága			Óraszám: 45
Ismeretek	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Fejlesztési feladatok/Elvárt teljesítmény
Kosárlabda, röplabda, zsinórlabda	Alapállás – megindulás - megállás, labdavezetés, kosárra dobás, védekezés,	sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, szerva, szerválás, kapu, gól, tevékenységek megnevezése, kétkézes mellső átadás	Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni.
Pingpong	pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás, alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kapura		Rendszeresen sportolni.
Labdarúgás	lövés, labda védeése,		Betartani a sportjátékok elemei szabályait, és az eszközöket rendeltetésszerűen, balesetmentesen használni.
Tollaslabda, szivacs labda.	szivacs labda, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára.		A szabályokat minél pontosabban betartani.
Kidobós	Egyéni- és csapatversenyek rendezése, kulturált szurkolás (eredményhirdetés, cím megvédése, visszavágó).		
Roller, kerékpár, gördeszka, görkorcsolya, szánkó használata Teke, kugli, biliárd	Az időjárásnak megfelelő sporteszközök használata, az eszközök rendeltetésszerű használata, karbantartása, tárolása.		
Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása	Kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét- és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése		